

ราชอาณาจักรกัมพูชา
(Kingdom of Cambodia)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

- ที่ตั้ง : 13° 00' N 105° 00' E ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- อาณาเขต : ทิศเหนือติดประเทศไทย (เขต จ.อุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์และบุรีรัมย์) และ สปป.ลาว (แขวงอัตตะปือและจำปาสัก)
- : ทิศตะวันออกติดเวียดนาม (เขต จ.คอมทุม เปลกู การ์ลัดและกวางตี๊ด)
- : ทิศตะวันตกติดประเทศไทย (เขต จ.สระแก้ว จันทบุรีและตราด)
- : ทิศใต้ติดอ่าวไทย
- : มีพรมแดนติดกับพรมแดน สปป.ลาว 541 กม. ไทย 803 กม. และเวียดนาม 1,228 กม.
- พื้นที่ : 181,040 ตร.กม. (พื้นดิน 176,520 ตร.กม. พื้นน้ำ 4,520 ตร.กม.) หรือมีขนาดประมาณ 1 ใน 3 ของประเทศไทย กว้าง 500 กม. ยาว 450 กม.
- ชายฝั่งทะเล : 443 กม.

- ภูมิประเทศ : กัมพูชามีลักษณะภูมิประเทศคล้ายสาม หรืออาจคือ ตรงกลางเป็นแอ่งทะเลสาบ และลุ่มแม่น้ำโขงอันกว้างขวาง มีภูเขาล้อมรอบอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านตะวันออก มีแนวเทือกเขาอันนัมที่เป็นพรมแดนกับประเทศเวียดนาม ด้านเหนือและ ตะวันตกเฉียงเหนือมีแนวเทือกเขาพนมดงรักที่เป็นพรมแดนกับไทย ด้านใต้และ ตะวันตกเฉียงใต้มีแนวเทือกเขาบรรทัดที่เป็นแนวพรมแดนกับประเทศไทย เฉพาะด้านตะวันออกเฉียงใต้เท่านั้นที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง
- แม่น้ำ/ทะเลสาบสำคัญ : จุดต่ำสุด บริเวณอ่าวไทย 0 ม.
: จุดสูงสุด พนมอาอรัล (Phnum Aoral) สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,810 ม.
: แม่น้ำโขง ไหลจาก สปป.ลาวเข้าสู่ภาคเหนือของกัมพูชาแล้วไหลผ่านเข้าเขต เวียดนาม มีความยาวในเขตกัมพูชารวม 500 กม.
: แม่น้ำทะเลสาบ เชื่อมระหว่างแม่น้ำโขงกับทะเลสาบ ความยาวประมาณ 130 กม.
: แม่น้ำบาสัก (Bassac) เชื่อมต่อกับแม่น้ำทะเลสาบที่หน้าพระบรมมหาราชวัง กรุงพนมเปญ ความยาว 80 กม.
: ทะเลสาบ (Tonle Sap) เป็นทะเลสาบขนาดใหญ่ มีเนื้อที่ทั้งหมด 3,000 ตร.กม. อยู่ห่างจากกรุงพนมเปญประมาณ 100 กม. ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กำปงธม กำปงชะนัง โปธิสธั พระตะบอง และเสียมเรียบ ในตอนเลสาบมี ปลาชุกชุมกว่า 300 ชนิด
- ภูมิอากาศ : ร้อนชื้น มีฤดูฝนยาวนาน อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 20-36 องศาเซลเซียส
อุณหภูมิเฉลี่ยในกรุงพนมเปญ 27 องศาเซลเซียส
ฤดูฝน ระหว่างเดือนพฤษภาคม-ตุลาคม
ฤดูแล้ง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน-เมษายน
เดือนเมษายนมีอุณหภูมิสูงที่สุด เดือนมกราคมมีอุณหภูมิต่ำที่สุด เดือน ตุลาคมมีฝนตกชุกที่สุด

1.2 ประชากร

จำนวนประชากร : 15.4 ล้านคน (2556) อันดับที่ 68 ของโลก ร้อยละ 80 อาศัยในชนบท

ความหนาแน่นของประชากร : 78.0 คนต่อ ตร.กม.

อัตราการเพิ่มของประชากร : ร้อยละ 1.67 ต่อปี

โครงสร้างอายุ :

ประชากรช่วงอายุ 0-14 ปี มีร้อยละ 31.7 (ชาย 2.42 ล้านคน หญิง 2.39 ล้านคน)

ประชากรช่วงอายุ 15-64 ปี มีร้อยละ 64.4 (ชาย 4.69 ล้านคน หญิง 5.06 ล้านคน)

ประชากรช่วงอายุ 65 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 3.9 (ชาย 0.22 ล้านคน หญิง 0.36 ล้านคน)

สัดส่วนประชากรชาย : หญิง : 0.94

- อายุเฉลี่ยของประชากร : 63.4 ปี (ชาย 61.01 ปี หญิง 65.93 ปี)
อัตราส่วนประชากรรู้หนังสือ : ร้อยละ 73.9
เชื้อชาติ : กัมพูชา ร้อยละ 90 เวียดนาม ร้อยละ 5.0 จีน ร้อยละ 1.0 และที่เหลือ ร้อยละ 4 เป็นชนกลุ่มน้อย หรือชาวเขารวม 17 เผ่า
ศาสนา : พุทธศาสนานิกายเถรวาท ร้อยละ 96.4 (มี 2 นิกายย่อย ได้แก่ ธรรมยุติและมหานิกาย โดยมีสมเด็จพระสังฆราช 2 องค์) ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 2.1 (หรือเขมรจามซึ่งมีประมาณ 200,000 คน) และศาสนาคริสต์
ภาษา : ภาษาราชการ ได้แก่ ภาษาเขมร ส่วนภาษาที่ใช้กันทั่วไป ได้แก่ ภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส เวียดนาม จีน และไทย
แรงงานในภาคต่างๆ : ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 55.8
ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 16.9
ภาคบริการ ร้อยละ 27.3
อัตราการว่างงาน: ร้อยละ 0.2

1.3 ข้อมูลทั่วไปอื่นๆ

- กษัตริย์ : พระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดมสีฮมณี
(His Majesty Preah Bat Samdech Preah Boromneath Norodom Sihamoni)
เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ 14 ต.ค. 47
นายกรัฐมนตรี : สมเด็จอัครมหาเสนาบดีเดโชฮุน เซน
(Samdech Akka Moha Sena Padei Techo Hun Sen)
หัวหน้าพรรค Cambodian People's Party (CPP) (ดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี)
รัฐมนตรีอาวุโสและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ : นายซัน จันทร (H.E. Mr. Sun Chanthol)
ระบบการปกครอง : ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ
เมืองหลวง : กรุงพนมเปญ (Phnom Penh) มีประชากรประมาณ 1,550,000 คน เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุนของประเทศ
เขตการปกครอง : แบ่งเป็น 1 ราชธานี (พนมเปญ) และ 23 จังหวัด ได้แก่ กระเจาะ เกาะกง กันดาล กัมปงจาม กัมปงชนัง กัมปงธม กัมปง สะปือ กัมปอต ตาแก้ว รัตนคีรี พระวิหาร พระตะบอง โปธิสัท บันเตียเมียนเจย ไปรเวง มณฑลคีรี สตั้งเตรง สวายเรียง เสียมราฐ อุดรมิชัย ไพลิน แกบ และพระสีหนุ และแต่ละจังหวัดจะมีศูนย์กลางการปกครอง (อำเภอเมือง) เรียกว่า กรุง นอกจากนี้ยังมีเมืองสำคัญที่มีฐานะเป็น กรุง อีก 3 แห่ง คือ กรุงปอยเปต (จ. บันเตียเมียนเจย) กรุงบาเว็ต (จ. สวายเรียง) และกรุงสวง (จ. กัมปงจาม)
เมืองสำคัญ : กัมปงจาม เป็นเมืองท่าการค้า มีประชากร ประมาณ 1,513,500 คน
: เสียมราฐ เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม เนื่องจากเป็นที่ตั้งของ

- นครวัด นครธมซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก มีประชากรประมาณ 662,500 คน
- : พระตะบอง เป็นเมืองกระจายสินค้า มีประชากรประมาณ 716,600 คน
- : เกาะกง เป็นที่ตั้งของท่าเรือจามเเยียม ซึ่งเป็นเมืองท่าสำคัญของประเทศ มีประชากรประมาณ 74,400 คน
- : กรุงพระสีหนุวิลล์ (กำปงโสม) เป็นเมืองท่าการค้าและการท่องเที่ยว มีประชากรประมาณ 900,000 คน
- ทรัพยากรธรรมชาติ : อัญมณี เหล็ก ฟอสเฟต บ็อกไซต์ ซิลิคอน ถ่านหิน แร่กานิส น้ำมัน แก๊ส ไม้สัก การประมง บริเวณรอบทะเลสาบเขมร (Tonle Sap) เป็นแหล่งประมงน้ำจืดที่สำคัญที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- การทำป่าไม้ บริเวณเขตภูเขาทางภาคเหนือ โดยล่องมาตามแม่น้ำโขง กัมพูชา เป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์มากที่สุดหากเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ปัจจุบันป่าไม้ลดลงอย่างมากหลังจากที่รัฐบาลเปิดให้สัมปทานป่ากับบริษัทเอกชนจากประเทศ อินโดนีเซีย มาเลเซีย และญี่ปุ่น
- เวลา : เท่ากับประเทศไทย หรือ GMT +7 ชั่วโมง
- วันชาติ : 9 พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันได้รับเอกราชเมื่อปี 2496
- เวลาทำงานของราชการ : จันทร์-ศุกร์ เวลา 07.30-11.30 น. และ 14.00-17.00 น.
- เวลาทำงานของภาคธุรกิจ : จันทร์-ศุกร์ เวลา 08.00-16.00 น.
- เวลาทำงานของธนาคาร : จันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30 น.-15.00 น.
- ปัญหาพื้นฐาน : โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ
- ปีงบประมาณ : 1 ม.ค. - 31 ธ.ค.

1.4 การเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศ

ACCT, APT, ARF, AsDB, ASEAN, EAS, FAO, G-77, IBRD, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IFAD, IFC, IFRCs, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO (subscriber), ITU, MIGA, NAM, OIF, OPCW, PCA, UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNMIS, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

- ปี 2540 กัมพูชากลับเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations : UN) อีกครั้งหลังความวุ่นวายทางการเมืองสิ้นสุดลง

1.5 การจัดทำข้อตกลงทางการค้า

การเป็นสมาชิกกลุ่มเศรษฐกิจ : ASEAN WTO GMS AMBDC ACMECS

- กัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน เมื่อวันที่ 30 เม.ย. 42

- วันที่ 11 ก.ย. 46 กัมพูชาเข้าเป็นสมาชิก WTO มีผลอย่างสมบูรณ์เมื่อวันที่ 13 ต.ค. 47 นับเป็นสมาชิกลำดับที่ 148

ข้อตกลงการค้ากับประเทศไทย : ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิ.ย. 39

1.6 ระบบคมนาคม

ทางรถไฟ

เส้นทางรถไฟเป็นรางเดี่ยวมีความยาวทั้งสิ้น 650 กม. แบ่งออกเป็น 2 สายสำคัญ ได้แก่

1) ปอยเปต-บันเตียเมียนเจย-พระตะบอง-โพธิสัตว์-พนมเปญ ระยะทาง 386 กม. ส่วนใหญ่ใช้บรรทุกน้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับการผลิตกระแสไฟฟ้า ปูนซีเมนต์ ข้าว

2) พนมเปญ-ตาแก้ว-กัมปอต-สีหนุวิลล์ ระยะทาง 264 กม. ส่วนใหญ่ใช้บรรทุกไม้และหิน

นอกจากนี้ รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างการพัฒนาเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟช่วงบันเตียเมียนเจย-ปอยเปต ระยะทาง 48 กม. กับทางรถไฟของไทยที่ อ. อรัญประเทศ จ. สระแก้ว เพื่อรองรับโครงการเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟสายสิงคโปร์-คุนหมิง (Singapore - Kunming Railways Links)

ทางรถยนต์

กัมพูชาจำแนกเส้นทางรถยนต์สายหลักและสายรองโดยใช้ตัวเลขกำกับ กล่าวคือ เส้นทางสายหลักที่ออกจากกรุงพนมเปญไปยังภูมิภาคต่างๆ จะใช้เลขหลักเดียว (National Road) ส่วนเส้นทางสายรอง (Feeder Road) จะมีหมายเลขแยกย่อยเป็น 2 หรือ 3 หลัก จากหมายเลขถนนสายหลัก

ถนนสายหลักของกัมพูชามี 7 สายนับเวียนซ้าย โดยแต่ละเส้นทางตัดพาดผ่านจังหวัดต่างๆ มีระยะทางรวม 30,268 กม. แบ่งเป็น เส้นทางหลวง 4,695 กม. ถนนสายจังหวัด 6,615 กม. และถนนสายชนบท 18,958 กม. เส้นทางสำคัญ ได้แก่

ถนนหมายเลข 1 กรุงพนมเปญ-บาเวต (ชายแดนเวียดนามตอนใต้) จากพนมเปญไปทางตะวันออก ผ่านจังหวัดกันดาล ข้ามแม่น้ำโขง เข้าจังหวัดเปรยแวง จังหวัดสวายเรียง สุดทางที่ด่านพรมแดนนานาชาติบาเวต (ติดต่อกับด่านมอกไบของเวียดนาม) ระยะทางรวม 167 กม. (ต่อไปถึงนครโฮจิมินห์ของเวียดนามอีก 68 กม.) ใช้เวลาเดินทาง 3-3.5 ชม. โดยญี่ปุ่นได้ให้ความช่วยเหลือในการปรับปรุงถนนช่วงพนมเปญ-แม่น้ำโขง และสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้ามแม่น้ำโขงเสร็จแล้ว

ถนนหมายเลข 2 จากกรุงพนมเปญไปทางใต้ ผ่านจังหวัดกันดาล ไปสิ้นสุดที่พนมเดิน จังหวัดตาแก้ว (มีด่านคนท้องถิ่นข้ามไปเวียดนามที่หนาบึง) ระยะทาง 121 กม. ใช้เวลาเดินทาง 1.5-2 ชม.

ถนนหมายเลข 3 จากกรุงพนมเปญไปทางใต้ เกาะตะเข็บจังหวัดกันดาล กับ กัมปงสะปือ ผ่านจังหวัดตาแก้วเข้าจังหวัดกัมปอต แล้วเลียบชายฝั่งไปทางตะวันตกจนจรดทางหลวงหมายเลข 4 ในเขตสีหนุวิลล์ ระยะทาง 202 กม. ใช้เวลาเดินทาง 3.5-4.5 ชม.

ถนนหมายเลข 4 กรุงเทพมหานคร-สีหนุวิลล์ จากกรุงเทพมหานครผ่านจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดเกาะกง จนจรดชายทะเลอ่าวไทย บริเวณท่าเรือสีหนุวิลล์ ระยะทาง 226 กม. เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าที่สำคัญและถือเป็น ถนนลาดยางที่ดีที่สุดตลอดเส้นทางของกัมพูชา ใช้เวลาเดินทาง 3.5-4 ชม.

ถนนหมายเลข 5 กรุงเทพมหานคร-ปอยเปต จากกรุงเทพมหานครไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านจังหวัดกันดาล เข้าจังหวัดกัมปงชนัง จังหวัดโพธิสัต จังหวัดพระตะบอง จังหวัดบันเตียเมียนเจย และสิ้นสุดทางที่ด่านพรมแดน นานาชาติปอยเปต-อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ระยะทางรวม 407 กม. ใช้เวลาเดินทาง 5.5-7.5 ชม.

ถนนหมายเลข 6 จากกรุงเทพมหานครขึ้นไปทางเหนือผ่านเขตจังหวัดกันดาล กัมปงจาม เข้าจังหวัดกัมปงธม จังหวัดเสียมราฐ แล้วไปบรรจบกับถนนหมายเลข 5 ที่อำเภอศรีโสภณ จังหวัดบันเตียเมียนเจย ระยะทางรวม 416 กม. ใช้เวลาเดินทาง 6.5-8 ชม.

ถนนหมายเลข 7 แยกจากถนนหมายเลข 6 ที่บ้านเชิงไพร จังหวัดกัมปงจามไปทางตะวันตก ผ่านตัวจังหวัด มุ่งสู่ชายแดนด้านเวียดนามก่อนเลี้ยวขึ้นไปทางเหนือเข้าสู่ตัวจังหวัดกระแจะ จังหวัดสตริงแตง ไปจนจรดด่าน พรมแดนนานาชาติบ้านโอสวาย-เวือนคำ แขวงจำปาศักดิ์ ของ สปป.ลาว ระยะทางรวม 461 กม. ใช้เวลาเดินทาง 3.5-4.5 ชั่วโมง

รัฐบาลกัมพูชาต้องพึ่งพาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ รวมถึงไทย ในการปรับปรุงระบบคมนาคม ภายในประเทศ โดยมีถนน 3 สายหลักที่ไทยได้ให้ความช่วยเหลือ ได้แก่

ทางหลวงหมายเลข 48 (เกาะกง-สเรอัมเบิล) แยกจากทางหมายเลข 4 ที่ กม.130 ไปทางตะวันตกจนถึง จังหวัดเกาะกงซึ่งติดกับจังหวัดตราดของไทย เป็นการให้เงินเปล่าเพื่อใช้ในการสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กข้าม แม่น้ำ 4 แห่ง และให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในการปรับปรุงแนวถนนลูกรังเดิมเป็นถนนลาดยางตลอดเส้นทาง รวม ระยะทาง 148 กม. ถือเป็นเส้นทางที่ช่วยส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวระหว่างภาคตะวันออกของ ไทยกับภาคใต้ของกัมพูชาและเวียดนาม

ทางหลวงหมายเลข 67 แยกจากทางหลวงหมายเลข 6 ที่จังหวัดเสียมราฐ ขึ้นไปทางเหนือ จนจรดด่าน ชายแดนไทย-กัมพูชา (ช่องสะง่า อำเภอภูสิงห์ จังหวัดศรีสะเกษ-อันลองเวง จังหวัดอุดรธานี) เป็นการให้เงินกู้ ดอกเบี้ยต่ำในการปรับปรุงแนวถนนลูกรังเดิมเป็นถนนลาดยางตลอดสาย รวมระยะทาง 138 กม. เป็นเส้นทางส่งเสริม การท่องเที่ยวระหว่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างของไทยกับภาคเหนือของกัมพูชาและจังหวัดเสียมราฐ

ทางหลวงหมายเลข 68 แยกจากทางหลวงหมายเลข 6 ที่อำเภอกระแลน ทางตะวันตกของจังหวัดเสียมราฐ ขึ้นไปทางเหนือ จนจรดด่านชายแดนไทย-กัมพูชา (ช่องจอม จังหวัดสุรินทร์-สำโรง จังหวัดอุดรธานี) ระยะทาง ประมาณ 125 กม.

ทางน้ำ

1) การขนส่งทางน้ำระหว่างประเทศ - ปัจจุบัน กัมพูชามีท่าเรือนานาชาติ 3 แห่ง (2 แห่งเป็นรัฐวิสาหกิจ) ดังนี้

(1) ท่าเรือนานาชาติสีหนุวิลล์ ตั้งอยู่ที่อ่าวไทยในสีหนุวิลล์ (เดิมชื่อจังหวัดกัมปงโสม) ทางตอนใต้ของ ประเทศ ห่างจากกรุงเทพมหานคร 226 กม. (ทางหลวงหมายเลข 4) มีหน้าท่ากว้าง 550 เมตร สามารถรองรับเรือที่

ระหว่าง 10,000–15,000 ตัน น้ำลึกไม่เกิน 8.5 เมตร สำหรับเรือ 2–3 ลำในเวลาเดียวกัน เส้นทางเดินเรือสำคัญ ได้แก่ สหรัฐฯ ยุโรป จีน ฮองกง อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้ ไทย และเวียดนาม โดยส่วนใหญ่มีการขนผ่านสิงคโปร์

(2) ท่าเรือนานาชาติพนมเปญ อยู่ลึกเข้ามาประมาณ 330 กม. จากปากแม่น้ำโขงที่ชายฝั่งทะเลจีนใต้ของเวียดนาม และจากการที่เป็นท่าเรือที่อยู่ในลำน้ำ ทำให้ความสามารถในการรองรับเรือในฤดูแล้งกับฤดูน้ำหลากจะต่างกันมาก คือ เรือระหว่าง 2,000 ตัน กับ 5,000 ตัน ตามลำดับ

(3) ท่าเรือออกญามอง หรือ Oknha Mong Port เป็นท่าเรือของเอกชน ตั้งอยู่ติดอ่าวไทยในเขต จ.เกาะกงเหนือขึ้นมาจากท่าเรือสีหนุวิลล์ประมาณ 40 กม. หรือประมาณ 180 กม. จากกรุงพนมเปญ สามารถรองรับเรือระหว่าง 500–1,000 ตัน

2) การขนส่งทางน้ำภายในประเทศ - ส่วนใหญ่ใช้แม่น้ำโขง แม่น้ำทะเลสาบ และแม่น้ำบาสัก มีความยาวรวม 1,750 กม. ในฤดูฝน และลดลงเหลือ 580 กม. ในฤดูแล้ง มีท่าเรือในประเทศ 7 แห่ง ดังนี้

- ท่าเรือในกรุงพนมเปญ 2 แห่ง
- ท่าเรือกัมปงจาม เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากกรุงพนมเปญ 105 กม.
- ท่าเรือกระแจะ เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกัมปงจาม 115 กม.
- ท่าเรือสตริงตรง เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือกระแจะ 115 กม.
- ท่าเรือเนี้ยกเรือ เป็นท่าเรือสำคัญบนแม่น้ำโขง ห่างจากท่าเรือพนมเปญ 60 กม.
- ท่าเรือจอนคเนียะ (เสียมเรียบ) ตั้งอยู่บนแม่น้ำโตนเลสาบห่างจากกัมปงจาม 190 กม.

อย่างไรก็ดี การขนส่งสินค้าทางน้ำภายในประเทศยังมีข้อจำกัด เนื่องจากระดับน้ำในฤดูฝนและฤดูแล้งมีความแตกต่างประมาณ 10 เมตร

ทางอากาศ

รัฐบาลกัมพูชาสนับสนุนนโยบายการเปิดน่านฟ้าเสรี ในปัจจุบัน จึงมีสายการบินนานาชาติเดินทางเข้า-ออกท่าอากาศยานกัมพูชามากขึ้น โดยเป็นท่าอากาศยานเชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานสากล จำนวน 2 แห่ง คือ

1) ท่าอากาศยานนานาชาติพนมเปญ หรือท่าอากาศยานโปเชนตง

2) ท่าอากาศยานนานาชาติเสียมเรียบ อยู่ภายใต้การบริหารจัดการของ Cambodia Airport Services Ltd. (CAMS) ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุนระหว่างฝรั่งเศสและมาเลเซีย ได้รับสัมปทานในการพัฒนา 25 ปี

นอกจากนี้ ยังมีท่าอากาศยานขนาดเล็กสำหรับสายการบินภายในประเทศ 3 แห่ง ได้แก่ 1) ท่าอากาศยานกำปงชนัง อยู่ทางเหนือของกรุงพนมเปญ ใช้ในการขนส่งสินค้า 2) ท่าอากาศยานกัมปงโสม (สีหนุวิลล์) และ 3) ท่าอากาศยานเกาะกง

2. การเมือง/การปกครอง

2.1 ประวัติศาสตร์การเมือง

กัมพูชามีการปกครองระบบกษัตริย์ ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยมีกษัตริย์สืบทอดมาตั้งแต่ยุคทวารวข สมัยพระนคร ในปี 2484 สมเด็จพระนโรดมสีหนุทรงขึ้นครองราชย์ ครั้นถึงปี 2498 ทรงสละราชสมบัติ แต่ยังคงกุม อำนาจไว้ในฐานะนายกรัฐมนตรี ประมุขของประเทศ และประธานาธิบดี ในปี 2513 นายพล ลอนนอล ก่อ รัฐประหาร สมเด็จพระนโรดมสีหนุต้องเสด็จลี้ภัยไปยังปักกิ่ง และได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับคอมมิวนิสต์เขมรแดง เมื่อ รัฐบาลเขมรแดงยึดอำนาจได้ในปี 2518 จึงทรงเสด็จกลับคืนสู่กรุงพนมเปญ แต่กลับถูกพันธมิตรกักตัวไว้ หลัง เวียดนามขับไล่รัฐบาลเขมรแดงออกไปในปี 2522 พระองค์ทรงตั้งตนเป็นประธานาธิบดีพลัดถิ่นของแนวร่วมต่อต้าน เวียดนาม ทรงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในจีนและเกาหลีเหนือ ในเดือนพฤษภาคม 2536 หลังจากการเลือกตั้งที่ สหประชาชาติเป็นผู้จัดขึ้น กัมพูชาได้กลายเป็นประเทศที่ปกครองโดยพระมหากษัตริย์โดยมีรัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุด มีสมเด็จพระนโรดมสีหนุเป็นประมุขของประเทศ เจ้าบรมมณเฑียรผู้เป็นโอรสเป็นนายกรัฐมนตรี ลำดับที่หนึ่ง ในขณะที่ นายฮุนเซ็น หัวหน้าคณะรัฐบาลชุดเก่าที่ได้รับการสนับสนุนจากเวียดนามเป็นนายกรัฐมนตรี ลำดับที่สอง ในปี 2540 นายฮุนเซ็นได้ก่อรัฐประหารต่อต้านนายกรัฐมนตรีลำดับที่หนึ่ง จนอีกฝ่ายหนึ่งต้องลี้ภัยไป ฝรั่งเศส และในที่สุด นายฮุนเซ็นได้รวบรวมอำนาจได้สำเร็จและนำสันติสุขกลับคืนสู่กัมพูชาอีกครั้ง

การเมืองของกัมพูชามีเสถียรภาพมากขึ้นภายหลังการจัดตั้งรัฐบาลผสมระหว่าง 2 พรรคการเมืองหลัก คือ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP) และพรรค FUNCINPEC (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Cooperative Cambodia) เมื่อวันที่ 15 ก.ค. 2547 ประกอบกับ สมเด็จพระนโรดมมณเฑียร หัวหน้าพรรค FUNCINPEC ประกาศรวมพรรคของตนเข้ากับพรรค CPP เมื่อวันที่ 23 ธ.ค. 2547 ส่งผลให้ทิศทางการเมืองของกัมพูชาเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้นเป็นลำดับ

2.2 การเมืองปัจจุบัน

ระบอบการปกครอง : ประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ

พรรคการเมืองที่สำคัญ : - พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party : CPP)

- พรรคฟุนซินเปค (FUNCINPEC หรือ the National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Co-operative Cambodia)

- พรรค CNPR (Cambodian National Rescue Party) มาจากการควบรวม 2 พรรค คือ พรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party : SRP) กับพรรคสิทธิมนุษยชน (Human Rights Party) เมื่อต้นปี 2556

การเลือกตั้ง : สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งล่าสุด เดือนกรกฎาคม 2556 โดยกำหนดจะมี ครั้งถัดมา ในเดือนกรกฎาคม 2561 ส่วนการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ครั้งล่าสุด เมื่อเดือนมกราคม 2555

สถานิติบัญญัติ

● สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วย สมาชิก 123 คน มาจากการเลือกตั้งโดยระบบสัดส่วนตามบัญชีรายชื่อ ที่พรรคการเมืองเสนอ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี

● วุฒิสภา ประกอบด้วย สมาชิก 57 คน มาจากการเลือกตั้ง (กษัตริย์ทรงแต่งตั้ง 2 คน) ทำหน้าที่
กลั่นกรองกฎหมาย ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี

จากการวิเคราะห์ของ EIU (เดือนมกราคม 2557) รายงานว่า พรรค CPP ซึ่งมีหัวหน้าพรรค คือ นาย
ฮุนเซ็น จะยังคงเป็นพรรคหลักที่มีอำนาจทางการเมือง โดยมีพรรคคู่แข่ง คือ CNPR ซึ่งมีหัวหน้าพรรค คือ นายสม
รังสี แม้ว่าปัจจุบันยังไม่มี ความเข้มแข็งเทียบได้เท่ากับพรรค CPP แต่กำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ส่งผลให้
ฝ่ายรัฐบาลมีแนวโน้มเปิดกว้างต่อการปฏิรูปพรรค CPP ทั้งนี้ EIU คาดการณ์ว่า ความตึงเครียดทางการเมือง
ระหว่างทั้งสองพรรคจะยังคงมีอยู่และอาจนำไปสู่ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองในกัมพูชา

2.3 โครงสร้างการบริหาร

ประกอบด้วยกระทรวงหลัก 26 กระทรวง ได้แก่

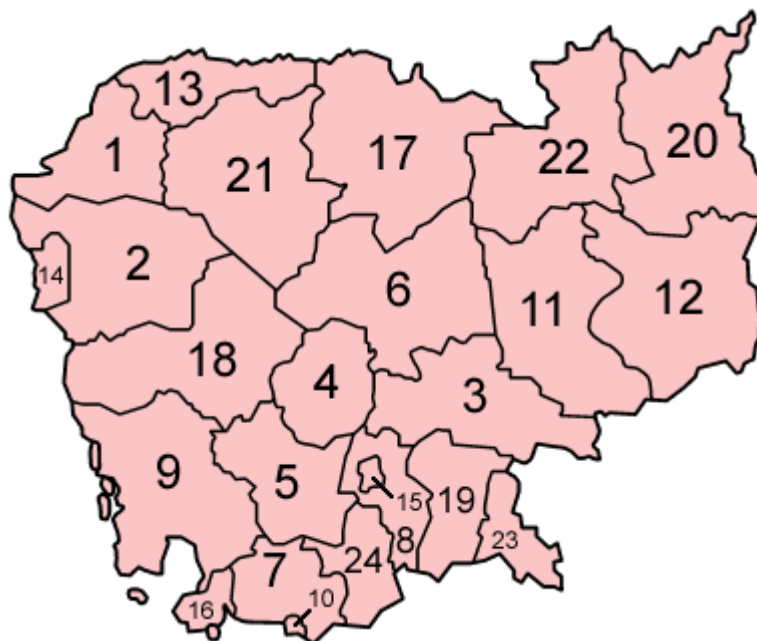
1. สำนักนายกรัฐมนตรี
2. กระทรวงกลาโหม
3. กระทรวงมหาดไทย
4. กระทรวงประสานงานกับรัฐสภาและการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบในวงราชการ
5. กระทรวงการต่างประเทศและความร่วมมือระหว่างประเทศ
6. กระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง
7. กระทรวงข้าวสาร
8. กระทรวงสาธารณสุข
9. กระทรวงอุตสาหกรรมเหมืองแร่และพลังงาน
10. กระทรวงวางแผน
11. กระทรวงพาณิชย์
12. กระทรวงศึกษาธิการ เยาวชน และการกีฬา
13. กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และการประมง
14. กระทรวงวัฒนธรรมและศิลปากร
15. กระทรวงสิ่งแวดล้อม
16. กระทรวงพัฒนาชนบท
17. กระทรวงแรงงานและการฝึกฝนอาชีพ
18. กระทรวงไปรษณีย์และโทรคมนาคม
19. กระทรวงศาสนา
20. กระทรวงกิจการสตรี
21. กระทรวงกิจการสังคมและทหารผ่านศึก
22. กระทรวงโยธาธิการและการขนส่ง

23. กระทรวงยุติธรรม
24. กระทรวงการท่องเที่ยว
25. กระทรวงพัฒนาผังเมืองและการก่อสร้าง
26. กระทรวงชลประทาน

และมี 2 สำนักงานอิสระ (เทียบเท่าทบวง) ได้แก่ สำนักงานการบินพลเรือนและสำนักงานข้าราชการพลเรือน

2.4 การแบ่งเขตการปกครอง

แบ่งออกเป็น 23 จังหวัด (เขต : provinces; khet) แต่ละจังหวัดจะแบ่งเขตปกครองภายในออกเป็นอำเภอ (srok) ตำบล (khum) กับเขตการปกครองพิเศษ เรียกว่า กรุง (municipalities; krung) อีก 1 กรุง*

1. บันเตียเมียนเจย (Banteay Meanchey)	13. โอดดาร์เมียนเจีย (Oddar Meanchey)
2. พระตะบอง (Battambang)	14. ไพลิน (Pailin)
3. กำปงจาม (Kampong Cham)	15. พนมเปญ (Phnom Penh)*
4. กำปงชนัง (Kampong Chhnang)	16. สีหนุวิลล์ (Sihanoukville) (Kampong Som)
5. กำปงสเปอ (Kampong Speu)	17. พระวิหาร (Preah Vihear)
6. กำปงธม (Kampong Thom)	18. โพธิสัต (Pursat)
7. กำปอต (Kampot)	19. เปรยแวง (Prey Veng)
8. กันดาล (Kandal)	20. รัตนคีรี (Ratanakiri)

9. เกาะกง (Koh Kong)	21. เสียมเรียบ (Siem Reap)
10. แกบ (Kep)	22. สตึงแตรง (Stung Treng)
11. กระแจะ (Kratie)	23. สวายเรียง (Svay Rieng)
12. มณฑลคีรี (Mondulkiri)	24. ตากแก้ว (Takéo)

2.5 นโยบายการเมือง/การปกครอง

1. กัมพูชามีระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ทั้งนี้ นับจากการเลือกตั้งทั่วไปภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปี 2536 การเมืองของกัมพูชามีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

2. ระบอบประชาธิปไตยของกัมพูชาในปัจจุบันมีความก้าวหน้าและหยั่งรากลึกลงในสังคมของกัมพูชาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ฝ่ายต่างๆ มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น ประชาชนมีความกระตือรือร้นในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น

3. รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ รวมถึงการปฏิรูปในด้านต่างๆ ได้แก่ การบริหารราชการแผ่นดิน ระบบศาลยุติธรรมและกฎหมาย การทหาร เศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้การดำเนินงานของรัฐบาลมีประสิทธิภาพ สามารถใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างคุ้มค่า ตลอดจนสนับสนุนให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในพื้นที่ชนบทและห่างไกลความเจริญได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างแท้จริง โดยที่ผ่านมา รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินมาตรการการปฏิรูป อาทิ การลดจำนวนข้าราชการ ทั้งฝ่ายพลเรือนและฝ่ายทหาร การปฏิรูประบบศาล การปรับปรุงระเบียบและแก้ไขกฎหมายที่ล้าหลังและไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ การปฏิรูปที่ดินและการเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิในการถือครองที่ดิน การส่งเสริมการศึกษาและฝึกฝนอาชีพ การปรับปรุงเงินเดือนข้าราชการอย่างเป็นระบบ การพัฒนาระบบชลประทานและโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ โดยเฉพาะระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อรองรับการพัฒนาด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว เป็นต้น

2.6 ความสัมพันธ์ด้านการเมืองกับไทย

การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต : วันที่ 19 ธ.ค. 2493

เอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ : นายวีรพันธุ์ วัชรชาติย์

อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) : นางจรีนันท์ วงษ์มงคล

ที่ทำงานอยู่ในสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ

โทรศัพท์ 0 2354 6191-3 ต่อ 208, 209, 210

โทรสาร 0 2354 6191-3 ต่อ 261

เอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทย : นายอึ้ง เซียน (Ung Sean)

สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงพนมเปญ : เลขที่ 196, Preah Norodom Boulevard, Sangkat Tonle

Bassac, Khan Chamcar Mon, Phnom Penh หมายเลข

โทรศัพท์ (855) 23 726 306-10 (สายอัตโนมัติ) หมายเลข

โทรสาร (855) 23 726 303 E-mail : thaipnp@mfa.go.th

Website : <http://www.thaiembassy.org/phnompenh>

สถานเอกอัครราชทูตกัมพูชาประจำประเทศไทย :

518/4 ถนนประชาอุทิศ ซอยรามคำแหง 39 แขวงวังทองหลาง
เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ 10310
หมายเลขโทรศัพท์ 0 2957 5851, 0 2957 5852
หมายเลขโทรสาร 0 2957 5850
E-mail : recbkk@cscoms.com

2.7 ความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงกับไทย

- การสำรวจและปักปันเขตแดนทางบกไทย-กัมพูชา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชาและคณะอนุกรรมการเทคนิคร่วม เพื่อเป็นกลไกในการกำกับดูแลการสำรวจปักปันและแก้ไขปัญหาเขตแดนทางบก โดยไทยและกัมพูชามีพรมแดนทางบกติดต่อกันประมาณ 798 กิโลเมตร มีหลักเขตรวม 73 หลักเขต

- ความร่วมมือชายแดน ได้มีการจัดทำความตกลงว่าด้วยการสัญจรข้ามแดนไทย-กัมพูชา เมื่อปี 2540 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกการสัญจรข้ามแดนของประชาชนสองฝ่าย ซึ่งกำหนดให้ผู้สัญจรข้ามแดนต้องใช้เอกสารเดินทางที่ถูกต้อง ได้แก่ หนังสือเดินทางและบัตรผ่านแดน และส่งเสริมการสัญจรข้ามแดนที่ถูกต้องเพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ชายแดน ตลอดจนอนุรักษ์สภาพแวดล้อมตามธรรมชาติในพื้นที่

- คณะกรรมการร่วมด้านการพัฒนาพื้นที่ชายแดนและการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมไทย-กัมพูชา (Joint Working Group on Border Area Development and Connectivity between Thailand and Cambodia) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2556 ตามความคิดริเริ่มของนายกรัฐมนตรีไทยและกัมพูชา เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่ชายแดนและการเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมร่วมกันอย่างบูรณาการและเป็นระบบ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของไทยและกัมพูชาเป็นประธานร่วม และมีรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัดชายแดน เป็นคณะกรรมการ ครอบคลุมการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่

- (1) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนไทย-กัมพูชา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นหน่วยงานหลัก และมีกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมรับผิดชอบ โดยให้พิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2 จุด คือ อรัญประเทศ-ปอยเปต และ จ. ตราด - จ. เกาะกง

- (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (รวมการพัฒนาพื้นที่ชายแดน การเปิดและยกระดับจุดผ่านแดนถาวร) : กระทรวงคมนาคมเป็นหน่วยงานหลัก และมีกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการคลังร่วมรับผิดชอบ โดยให้ความสำคัญลำดับแรกในการปรับปรุงถนนหมายเลข 5 6 และ 48 การสร้างเส้นทางรถไฟส่วนที่ขาด 2 ช่วง คือ ระยะทาง 6 กม. ระหว่างอรัญประเทศ-คลองลึก และ 48 กม. ระหว่างปอยเปต-ศรีโสภณ รวมถึงทางรถไฟเชื่อมระหว่างคลองลึก-ปอยเปต และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการเปิดด่านถาวรแห่งใหม่ที่ บ้านหนองเอี่ยน-สตึงบท เพื่อใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะช่วยลดความแออัดที่ด่านคลองลึก-ปอยเปต ที่จะถูกใช้เป็นจุดผ่านแดนสำหรับการข้ามแดนของประชาชนเท่านั้น

(3) การพัฒนาสาธารณูปโภคและความร่วมมือด้านพลังงาน : กระทรวงพลังงานเป็นหน่วยงานหลัก และมีกระทรวงมหาดไทยร่วมรับผิดชอบ โดยให้สองประเทศร่วมกันเร่งรัดพัฒนาอุปทานพลังงานให้เพียงพอและสม่ำเสมอเพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน ทั้งนี้ ในระยะสั้น ให้เร่งรัดการพัฒนา 3 โครงการ คือ โครงการขายไฟฟ้าจากไทยไปกัมพูชาเพิ่มขึ้นจาก 80 เป็น 120 เมกกะวัตต์ โครงการพลังงานไฟฟ้าที่ผลิตจากน้ำ ที่สตึงเมนมัม และโครงการสร้างโรงงานผลิตพลังงานจากถ่านหินที่ จ. เกาะกง

(4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่างประเทศ (สพร.) และกระทรวงการต่างประเทศร่วมกันรับผิดชอบ เน้นความร่วมมือ 5 ด้าน คือ (1) ด้านสาธารณสุข – ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ในโรงพยาบาลที่อยู่จังหวัดชายแดน โดยมีการจับคู่โรงพยาบาลคู่แฝด (“sister hospitals”) เพื่อช่วยเหลือกันในการให้คำปรึกษา การแลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกอบรม และการให้การสนับสนุนด้านอุปกรณ์ทางการแพทย์ รวมถึงความร่วมมือด้านการควบคุมโรค (2) ด้านแรงงาน – ส่งเสริมการยกระดับฝีมือแรงงานที่ศูนย์ฝึกอบรมที่มีอยู่ในปอยเปต จ.บันเตียเมียนเจย (3) ทักษะด้านภาษา – สนับสนุนการสอนภาษาไทยและกัมพูชาในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยที่อยู่ในพื้นที่ชายแดน (4) การปราบปรามการค้ามนุษย์ – โดยจัดตั้งศูนย์รับและส่งผ่านเหยื่อจากการค้ามนุษย์และกลุ่มเสี่ยงอื่นๆ ที่ปอยเปต (5) การสานต่อโครงการพัฒนาชุมชนนาร์อง 3 โครงการ คือ โครงการการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านบนถนนหมายเลข 67 และ 48 และโครงการพัฒนาศูนย์บริการทางการแพทย์ Andong Tuk ที่ จ. เกาะกง

(5) การสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนกัมพูชา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลัก และมีกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ร่วมรับผิดชอบ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ อาทิ การเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงปัจจัยการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร การสร้างบรรยากาศทางการค้าและการลงทุน การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านการผลิต การส่งเสริมอุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น รวมถึงอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น และอุตสาหกรรมการผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าและส่วนประกอบรายย่อย ความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว โดยร่วมกันกำหนดผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว การออกแบบแพคเกจทัวร์ การวางแผนด้านการตลาด และการทำให้พิธีการด้านการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่ชายแดนง่ายขึ้น

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

3.1 ภาพรวมเศรษฐกิจ

กัมพูชาต้องประสบกับภาวะสงครามภายในประเทศต่อเนื่องยาวนานกว่า 2 ทศวรรษ ก่อนที่จะยุติลงในปี 2534 ทำให้เศรษฐกิจของประเทศถดถอย โดยถูกจัดว่าเป็นประเทศที่มีระดับพัฒนาน้อยที่สุด ทั้งนี้ หลังจากกัมพูชาได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสังคมนิยมเป็นระบอบประชาธิปไตย และหลังจากสงครามในประเทศเริ่มสงบลง ภาวะเศรษฐกิจกัมพูชามีการพัฒนาดีขึ้นตามลำดับ ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น ทั้งยังเปิดโอกาสให้กัมพูชาทำการค้ากับต่างประเทศกว้างขวางขึ้น

กัมพูชา มีนโยบายเศรษฐกิจที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้มีการลงทุนจากต่างประเทศ ในการนี้ รัฐบาลกัมพูชาได้กำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มรายได้ของรัฐบาล โดยได้ดำเนินมาตรการด้านต่างๆ เช่น การปรับปรุงกฎหมายด้านเศรษฐกิจให้อำนวยความสะดวกในการทำธุรกิจของภาคเอกชน การปรับปรุงสิทธิประโยชน์ที่ให้แก่นักลงทุนต่างชาติ การปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษีเงินได้ การเร่งรัดพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค โดยได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) และ UNDP รวมทั้งประเทศผู้บริจาคอื่นๆ

การพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชามีความคืบหน้าอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะในช่วงปี 2540-2541 ซึ่งกัมพูชาต้องเผชิญกับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชีย ทั้งยังมีความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศ ส่งผลให้เงินลงทุนต่างประเทศส่วนหนึ่งต้องถอนตัวออกจากกัมพูชา และส่งผลให้การฟื้นฟูบูรณะประเทศต้องล่าช้าไป อย่างไรก็ตาม หลังจากปี 2542 สถานการณ์การเมืองกัมพูชาเริ่มมีความมั่นคงมากขึ้น นับเป็นปีแรกที่กัมพูชามีสันติภาพอย่างแท้จริง เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศหมดไป ทั้งยังเป็นปีที่กัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิกอาเซียน

นับตั้งแต่ปี 2547 อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่ม การก่อสร้าง การเกษตร และการท่องเที่ยว เป็นสาขาหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจกัมพูชา ทำให้มีอัตราการขยายตัวมากกว่าร้อยละ 6 ต่อปี ในช่วงปี 2553-55 โดยอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มทำให้เกิดการจ้างงานประมาณ 4 แสนคน และมีสัดส่วนการส่งออกคิดเป็นประมาณร้อยละ 70 ของการส่งออกรวม ขณะเดียวกัน การสำรวจพบแหล่งน้ำมันใต้ท้องน้ำทะเลในเขตพื้นที่ของกัมพูชายังมีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของกัมพูชา รวมถึงการทำเหมืองแร่ทองคำ เหล็กและอัญมณี ซึ่งช่วยดึงดูดความสนใจของนักลงทุนต่างชาติ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกัมพูชายังมีแนวโน้มขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศมากกว่า 2 ล้านคนต่อปี ตั้งแต่ปี 2550 และสูงขึ้นเกินกว่า 3 ล้านคน ในปี 2555 อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังถูกจัดเป็นประเทศยากจนที่สุดในเอเชีย เนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจในระยะยาวต้องเผชิญกับความท้าทายเรื่องการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ข้อจำกัดด้านโอกาสทางการศึกษา ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ของประชากร รวมถึงโอกาสในการจ้างงานที่จำกัด ทำให้มีประชากรประมาณ 4 ล้านคนยังมีรายได้ต่ำกว่า 1.25 เหรียญสหรัฐฯ ต่อวัน และมีเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 5 ปี ประมาณร้อยละ 37 ที่มีภาวะขาดสารอาหาร ขณะที่ประชากรส่วนใหญ่ยังขาดโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิต โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลที่ยังขาดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้ รัฐบาลกัมพูชาอยู่ระหว่างทำงานร่วมกับประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือและองค์กรระหว่างประเทศต่างๆ เพื่อหาแนวทางในการจัดการกับความต้องการด้านต่างๆ โดยมีความท้าทายในช่วงทศวรรษหน้า คือ การปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เอื้ออำนวยต่อภาคเอกชน ซึ่งช่วยให้เกิดการจ้างงานในประเทศ อันจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ของประชากร

จากการวิเคราะห์ของ EIU (เดือนมกราคม 2557) คาดการณ์ว่า เศรษฐกิจกัมพูชาจะมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.3 ในช่วงปี 2557-61 โดยมีแรงขับเคลื่อนหลักมาจากการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน รวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการท่องเที่ยว ในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมากัมพูชา 4.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 18 ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากจีน สาธารณรัฐเกาหลี เวียดนาม ไทย และลาว ทำให้กัมพูชามีรายได้จากการท่องเที่ยวประมาณ 2.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 24

ในช่วงที่ผ่านมา อุตสาหกรรมการผลิตเครื่องนุ่งห่มเป็นสาขาที่นำรายได้หลักเข้าสู่ประเทศกัมพูชา อย่างไรก็ตาม ก็ดี เหตุการณ์การประท้วงของแรงงานในช่วงกลางเดือนมกราคม 2557 เพื่อเรียกร้องการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำจาก ปัจจุบันที่ 95 เหรียญสหรัฐฯ/เดือน เป็น 160 เหรียญสหรัฐฯ/เดือน ซึ่งได้ถูกปฏิเสธโดยสมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มใน กัมพูชา (Garment Manufacturers Association in Cambodia: GMAC) และนำไปสู่การสลายการประท้วงที่ทำให้มีการสูญเสียชีวิตและการบาดเจ็บของแรงงานจำนวนมาก อาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มในกัมพูชา ซึ่ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ลงทุนจากต่างชาติ มองการย้ายฐานการผลิตจากกัมพูชาไปยังประเทศที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุน มากกว่า เช่น บังคลาเทศ และเมียนมาร์ นอกจากนี้ ผลประโยชน์ที่กัมพูชาได้รับตามสนธิสัญญา Everything But Arms Agreement (EBA) ของ EU ในการส่งออกโดยไม่มีโควตาและภาษี อาจได้รับผลกระทบจากการร้องเรียน เรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนในโรงงานผลิตน้ำตาลในกัมพูชา

3.2 ดัชนีเศรษฐกิจ (2556)

GDP	: 15.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
	จำแนกเป็น ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 34.8
	ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 24.5
	ภาคบริการ ร้อยละ 40.7
รายได้เฉลี่ยต่อหัว	: 1,015 เหรียญสหรัฐฯ
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	: ร้อยละ 7.0
อัตราเงินเฟ้อ	: ร้อยละ 3.1
สาขาอุตสาหกรรมสำคัญ	: ท่องเที่ยว เครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ โรงสี ประมง ไม้ ยางพารา ปูนซีเมนต์ อัญมณี แร่ธาตุ
นักลงทุนจากต่างประเทศ	: จีน ไต้หวัน สหรัฐฯ สาธารณรัฐเกาหลี สิงคโปร์ และไทย
ประเภทธุรกิจที่มีการลงทุนจากต่างชาติ	: โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า โรงงานผลิตรองเท้า ถุงเท้า ซีเมนต์ อุตสาหกรรมเกษตร ก่อสร้าง พลังงาน ท่องเที่ยวและโรงแรม
เงินลงทุนจากต่างประเทศ	: 901.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ
ทุนสำรองระหว่างประเทศ	: 4.938 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
หนี้ต่างประเทศ	: 4.567 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ
รายได้หลักของประเทศ	: การส่งออกเสื้อผ้าและเครื่องนุ่งห่ม ผลิตภัณฑ์ไม้ ยางพารา ข้าว ปลา และท่องเที่ยว
สาขาที่สำคัญ	: ภาคเกษตร ข้าว ผัก ข้าวโพด ยางพารา ประมง ป่าไม้ ภาคอุตสาหกรรม สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อาหารแปรรูป เครื่องดื่ม บุหรี่ โลหะ ผลผลิตจากป่าไม้ ภาคบริการ ท่องเที่ยว และโรงแรม
ประเทศคู่ค้าสำคัญ	: สหรัฐฯ เวียดนาม ไทย จีน สิงคโปร์ ฮองกง เยอรมัน
มูลค่าการส่งออก	: 6.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

สินค้าส่งออกที่สำคัญ	: เครื่องนุ่งห่ม ไม้ซุง ยางพารา ข้าว ปลา ไบยาสูบ รองเท้า
ตลาดส่งออกสำคัญ	: สหรัฐฯ (ร้อยละ 32.6) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 8.3) เยอรมัน (ร้อยละ 7.7) แคนาดา (ร้อยละ 7.7) สิงคโปร์ (ร้อยละ 6.6) เวียดนาม (ร้อยละ 5.7) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 4.7)
มูลค่าการนำเข้า	: 8.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ
สินค้านำเข้าสำคัญ	: ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ยาสูบ ทองคำ วัสดุก่อสร้าง เครื่องจักร ยานพาหนะ เกษภัณฑ์
แหล่งนำเข้าสำคัญ	: ไทย (ร้อยละ 27.1) เวียดนาม (ร้อยละ 20.3) จีน (ร้อยละ 19.5) สิงคโปร์ (ร้อยละ 7.1) ฮองกง (ร้อยละ 5.8) สาธารณรัฐเกาหลี (ร้อยละ 4.3)
สกุลเงิน	: เรียล (Riel หรือ CR)
อัตราแลกเปลี่ยน	: อัตราแลกเปลี่ยน 1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับ 4,037 เรียล หรือประมาณ 123.46 เรียล = 1 บาท (ณ เดือนธันวาคม 2557)
นักท่องเที่ยวต่างชาติ	: 3.58 ล้านคน (ปี 2555) ได้แก่ สาธารณรัฐเกาหลี (ร้อยละ 15.2) เวียดนาม (ร้อยละ 14.4) จีน (ร้อยละ 12.1) ลาว (ร้อยละ 7.4) สหรัฐฯ (ร้อยละ 5.0) ญี่ปุ่น (ร้อยละ 4.8) ไทย (ร้อยละ 4.8) รัสเซีย (ร้อยละ 4.2) ฝรั่งเศส (ร้อยละ 3.6) และออสเตรเลีย (ร้อยละ 3.3)

4. นโยบายเศรษฐกิจ

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญสูงสุดต่อการกำหนดและการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพื่อขจัดความยากจน และยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบท โดยได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษของสหประชาชาติ (Cambodia's Millennium Development Goals : CMDGs) เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาและความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน และได้มีการจัดทำแผนการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์แห่งชาติ (National Strategic Development Plan : NSDP) โดยมียุทธศาสตร์สำคัญในการส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ เนื่องจากกัมพูชาเป็นประเทศขนาดเล็ก ประชาชนส่วนใหญ่ยากจน สัดส่วนของประชากรประมาณร้อยละ 60 มีอายุต่ำกว่า 24 ปี จึงมีแนวโน้มการขยายตัวของแรงงานในอัตราสูง ขณะที่การลดความยากจนจำเป็นต้องขยายโอกาสการจ้างงานอย่างรวดเร็ว กัมพูชาจึงต้องให้ความสำคัญเรื่องการค้าขายตลาดต่างประเทศและกระตุ้นการเคลื่อนย้ายเงินทุน โดยเฉพาะการลงทุนโดยตรงของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งมีบทบาทหลักในการสนับสนุนเป้าหมายการกระจายสินค้าและตลาดส่งออก ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างให้กัมพูชาเป็นแหล่งลงทุนที่น่าสนใจ รัฐบาลกัมพูชาได้ดำเนินมาตรการต่างๆ อาทิ การให้สิทธิประโยชน์การลงทุนทั้งด้านภาษีและที่มิใช่ภาษี การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การดำเนินมาตรการด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า และการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้เอื้ออำนวยต่อภาคธุรกิจ

เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและปรับปรุงการเข้าถึงข้อมูลของภาครัฐ รวมถึงความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ กลไกการวางแผนและกำกับดูแลการทำงานของราชการให้มีประสิทธิภาพ รัฐบาลกัมพูชาได้ออกกฎหมายว่าด้วยการต่อต้านการคอร์รัปชัน ในปี 2553 และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการการต่อต้านการคอร์รัปชันเพื่อกำกับดูแล

การตรวจสอบการกระทำผิด รวมถึงคณะกรรมการว่าด้วยการปฏิรูปทางกฎหมายและด้านยุติธรรม และคณะกรรมการด้านการปฏิรูประบบราชการ

ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาสาขาการเงิน ปี 2549-2558 กัมพูชาอยู่ระหว่างการจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์ โดยได้มีการออกกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลตลาดหลักทรัพย์ เพื่อเป็นช่องทางเพิ่มเติมของภาคเอกชนในการระดมทุนและการออมเงินภายในประเทศ โดยเน้นเรื่องการเสริมสร้างความโปร่งใส ความน่าเชื่อถือ การมีธรรมาภิบาลที่ดี และควมมีประสิทธิภาพในการจัดสรรทรัพยากรทางการเงิน

4.1 นโยบายการค้า

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญเป็นลำดับแรกในการกำหนดนโยบายการค้าโดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลก เพื่อป้องกันและหลีกเลี่ยงผลกระทบเช่นเดียวกับที่เคยได้รับในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลกในปี 2551-52 โดยเน้นการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่หลากหลายเพื่อกระจายสินค้าและตลาดส่งออก

หลังจากกัมพูชาได้เข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2547 เป็นสมาชิกลำดับที่ 148 กัมพูชาได้ปรับปรุงนโยบายทางการค้าที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับความตกลงของ WTO ที่สำคัญ เช่น การตีราคาศุลกากรทรัพย์สินทางปัญญา (TRIPS) อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (TBT) และมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (SPS) ทั้งนี้ การเข้าเป็นสมาชิก WTO ของกัมพูชาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันและเร่งรัดกระบวนการปฏิรูปกฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังส่งเสริมการสร้างความโปร่งใสของกฎระเบียบทางการค้าและการลงทุน อันนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เอื้ออำนวยต่อภาคเอกชนและนักลงทุนต่างชาติ รวมถึงการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของสินค้าส่งออกของกัมพูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการขยายการส่งออกข้าวเพื่อเป็นผู้ส่งออกข้าวลำดับต้นของโลก

ในช่วงที่ผ่านมา กัมพูชาเริ่มให้ความสำคัญเรื่องความร่วมมือของภาคเอกชนมากขึ้น โดยนายกรัฐมนตรี กัมพูชาได้ริเริ่มให้มีการจัดเวทีการประชุมหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนระดับสูง เพื่อเป็นกลไกการหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร การท่องเที่ยว SMEs กฎหมายและภาษี ธนาคารและการเงิน การอำนวยความสะดวกทางการค้า พลังงาน คมนาคม และโครงสร้างพื้นฐาน

ขณะเดียวกัน กระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงานของกัมพูชาได้กำหนดนโยบายอุตสาหกรรม (Industrial policy) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเบา และการพัฒนาผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรและอาหาร เพื่อสร้างความยั่งยืนในภาคเกษตร มาตรการสำคัญที่ดำเนินการ เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการติดต่อสื่อสาร การส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนและต่างชาติผ่านการปฏิรูปกรอบกฎหมายและการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ รวมถึงการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อกระตุ้นการส่งออก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน ภาคเอกชนของกัมพูชาส่วนใหญ่ยังเป็นธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง ในสาขาการผลิตอาหาร เครื่องดื่ม และใบยาสูบ ส่วนกิจการรัฐวิสาหกิจ รัฐบาลกัมพูชาได้ริเริ่มกระบวนการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนับตั้งแต่ปลายปี 2532 จนถึงปี 2543 จำนวน 167 แห่ง ทำให้ในปัจจุบันกัมพูชามีกิจการรัฐวิสาหกิจเหลือเพียงไม่กี่แห่ง เช่น การประปา การไฟฟ้า และธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบท

4.1.1 มาตรการด้านภาษี

กัมพูชามีการจัดเก็บภาษีที่เกี่ยวข้องกับการค้า ที่สำคัญ 4 ประเภท ได้แก่ ภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีเงินได้ และภาษีสรรพสามิต โดยรัฐบาลกัมพูชามียุทธศาสตร์รายได้ระยะกลาง คือ การลดการพึ่งพารายได้ภาษีศุลกากร ด้วยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของฐานรายได้ภาษีภายในประเทศ ทั้งนี้ รายได้จากการจัดเก็บภาษีศุลกากร ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตจากการนำเข้า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 56 ของรายได้จากภาษีทั้งหมด ในปี 2553 ลดลงจากร้อยละ 70 ในปี 2547 ขณะเดียวกัน กัมพูชายังมีการปรับปรุงด้านศุลกากรให้ทันสมัย ครอบคลุมเรื่องการปฏิรูประบบการประเมินราคาศุลกากร และการปราบปรามการลักลอบทำการค้าที่ผิดกฎหมาย ทั้งนี้ ภาษีที่เกี่ยวข้องกับการค้า มีดังนี้

I. ภาษีศุลกากร - สำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก

(1) ด้านการนำเข้า แบ่งออกเป็น 4 อัตรา ได้แก่

- ร้อยละ 0 สำหรับสินค้าจำเป็น เมล็ดพันธุ์และวัตถุดิบพื้นฐาน
- ร้อยละ 7 สำหรับสินค้าชั้นกลาง
- ร้อยละ 15 สำหรับเครื่องจักรและอุปกรณ์
- ร้อยละ 35 สำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย รวมถึงยานยนต์

นอกจากนี้ ยังมีการเก็บค่าธรรมเนียมสำหรับใบขนสินค้า ฉบับละ 3.80 เหรียญสหรัฐฯ และหากเป็นสินค้าที่มีคุณลักษณะเฉพาะที่กฎหมายกำหนดอาจถูกเรียกเก็บอากรเพิ่ม (Added Tax : AT) และ/หรือ ภาษีสรรพสามิต โดยมูลค่าสินค้าและภาษีทั้งหมดต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT) ในอัตราร้อยละ 10

(2) ด้านการส่งออก เก็บจากการสินค้าส่งออกบางรายการ ดังนี้

- ไม้ซุงที่ตัดโดยได้รับสัมปทานจากรัฐบาล อัตราร้อยละ 5 หรือ 10 (ส่วนไม้ซุงทั่วไปห้ามส่งออก ตั้งแต่ปี 2550)
- ยางพารา อัตราร้อยละ 2 5 หรือ 10
- สินค้าปุศุสัตว์ ประมง ทราย กรวด และหินแกรนิต อัตราร้อยละ 10

II. ภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) –เก็บจากการขายสินค้าและให้บริการ รวมทั้งการนำเข้าสินค้าทุกรายการในอัตราร้อยละ 10 (ยกเว้นกรณีการซื้อขายที่ดินและของใช้ทางการทูตและองค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนกิจการที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย เช่น บริการไปรษณีย์สาธารณะ บริการของโรงพยาบาล คลินิก ร้านขายยา และทำฟัน รวมทั้งการขายสินค้าเพื่อการบริการดังกล่าว การบริการขนส่งผู้โดยสารที่รัฐเป็นเจ้าของ บริการประกันภัย บริการทางการเงินเบื้องต้นตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง การนำเข้าของใช้ส่วนตัวที่ได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าและมีมูลค่าไม่เกินตามประกาศของกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง และกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะที่ไม่แสวงหากำไรและได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงเศรษฐกิจและการคลัง)

นอกจากนี้ ยังมีภาษีที่เก็บเพิ่มเติมในน้ำมันเบนซิน (0.02 เหรียญสหรัฐฯ/ลิตร) และน้ำมันดีเซล (0.04 เหรียญสหรัฐฯ/ลิตร)

III. ภาษีเงินได้ ประกอบด้วย ภาษีที่คิดจากรายได้ประเภทต่างๆ ดังนี้

(1) กำไรจากการประกอบธุรกิจ (Tax on Profit) สามารถเลือกจ่ายใน 2 ลักษณะ คือ

- แบบเหมาจ่าย (Estimated regime) ส่วนใหญ่เป็นการประกอบการโดยบุคคลธรรมดา ในอัตราก้าวหน้าร้อยละ 0 – 20 ของเงินได้สุทธิ

- แบบจ่ายตามผลประกอบการจริงในบัญชีงบดุล (Real regime) เก็บจากนิติบุคคลทั่วไปในอัตราร้อยละ 20 ของกำไรสุทธิ ยกเว้น ธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงกิจการสัมปทานขุดเจาะก๊าซและน้ำมันดิบ ซึ่งจะเก็บในอัตราร้อยละ 30 ของกำไรสุทธิ

ทั้งนี้ ในการเก็บภาษีเงินได้ มีการกำหนดภาวะภาษีขั้นต่ำ ซึ่งเปรียบเสมือนภาษีสู่หน้า ในอัตราร้อยละ 1 ของยอดขายรวมภาษีทุกประเภท ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยต้องชำระเป็นรายเดือน หากสิ้นงวดบัญชีปีภาษี ภาวะภาษีจากกำไรสุทธิที่ต้องจ่ายเมื่อสิ้นงวดมากกว่าภาษีขั้นต่ำตามยอดขายที่ชำระไว้แล้ว ก็ให้ชำระส่วนที่ขาด หากชำระไว้เกิน ให้ถือเป็นการจ่ายภาษีเงินได้ตามอัตราขั้นต่ำ

(2) กำไรจากธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ได้รับการลดอัตราภาษีเหลือร้อยละ 0 และ/หรือ ร้อยละ 9 ตลอดระยะเวลาที่ได้รับการส่งเสริม โดยขึ้นอยู่กับพิจารณาของสภาเพื่อการพัฒนาภูมิภาค (Council for Development of Cambodia : CDC)

(3) เงินปันผล มีอัตรากำไรเงินได้ ดังนี้

- ร้อยละ 20 ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 0
- ร้อยละ 12.09 ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 9
- ร้อยละ 0 ของเงินปันผลที่ได้รับจากกิจการที่ชำระภาษีกำไรอัตราร้อยละ 20 ไว้แล้ว

(4) ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ผู้ประกอบธุรกิจมีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละของมูลค่าเงินหรือสิ่งของที่ได้จ่าย ดังนี้

ผู้รับซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ (พำนักในประเทศ > 182 วันในรอบ 12 เดือนของปีภาษี) ให้หักภาษี ณ ที่จ่าย ดังนี้

- อัตราร้อยละ 15

-- สำหรับค่าบริการที่ได้จ่ายให้แก่บุคคลธรรมดา รวมถึงค่าจัดการ ค่าปรึกษา และบริการอื่น

-- สำหรับค่า Royalty ค่าใช้สิทธิในการทำเหมือง และดอกเบี้ยจ่ายแก่ผู้รับซึ่งไม่ใช่ธนาคาร

หรือสถาบันออมทรัพย์ในประเทศ

- อัตราร้อยละ 10 สำหรับค่าเช่าสังหาและอสังหาริมทรัพย์

- อัตราร้อยละ 6 สำหรับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันออมทรัพย์ในประเทศจ่ายแก่

บัญชีเงินฝากประจำ

- อัตราร้อยละ 4 สำหรับดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันออมทรัพย์ฯ จ่ายแก่บัญชีเงิน

ฝากออมทรัพย์

หากผู้รับไม่ใช่ผู้มีถิ่นที่อยู่ในประเทศ ให้ผู้จ่ายหักภาษี ณ ที่จ่าย สำหรับเงินได้ที่เป็นค่าดอกเบี้ย ค่า Royalty ค่าเช่า และค่าใช้ทรัพย์สิน รวมทั้งค่าบริการในการจัดการหรือค่าเทคนิคตามประกาศของกระทรวง

เศรษฐกิจและการคลัง และเงินปันผลในอัตราร้อยละ 14 ของที่จ่าย และอัตราร้อยละ 20 สำหรับเงินได้ประเภทเงินเดือน

IV. ภาษีสรรพสามิต (Specific tax) มีหลายอัตราขึ้นอยู่กับชนิดของสินค้าและบริการ นอกจากนี้ นับตั้งแต่ปี 2550 ผู้ประกอบการให้ที่พักแรมมีภาระต้องชำระภาษี Accommodation Tax ในอัตราร้อยละ 2 ของยอดรายได้

V. อื่นๆ ได้แก่ ภาษีจากการซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ค่าธรรมเนียม อากรแสตมป์ ฯลฯ

4.1.2 มาตรการที่มีใช้ภาษีศุลกากร

(1) มาตรการห้ามและจำกัดการนำเข้า

กัมพูชามีการใช้มาตรการห้ามและจำกัดการนำเข้าสินค้าบางชนิดที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย สุขอนามัย สิ่งแวดล้อม และอุตสาหกรรมภายในประเทศ ทั้งนี้ ตามกฎหมายศุลกากรย่อย ปี 2550 ได้ระบุรายการสินค้าที่ถูกห้ามและจำกัดการนำเข้า 1,537 รายการ โดยมีสินค้าที่ถูกห้ามนำเข้า เช่น อาวุธ วัตถุระเบิด รถยนต์และเครื่องจักรที่ใช้ในการทหาร ทองคำ เครื่องเงิน Cannabis ต้นโคคา Cannabis Resin ฝิ่น ต้นฝิ่นแห้ง ยานพาหนะพวงมาลัยขวา ชิ้นส่วนตัวถังยานพาหนะ โบราณวัตถุที่มีอายุเกิน 100 ปี สี่ลามาก กากสารพิษ และสินค้าปลอมสำหรับสินค้าที่เข้าชายฝั่งต้องขออนุญาตนำเข้า ได้แก่ สินค้าประเภทเคมีภัณฑ์ ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงาน สินค้าเภสัชภัณฑ์ วัสดุทางการแพทย์ และสารเสพติดประเภทนิโคติน ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง และน้ำมันเชื้อเพลิง ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ของกัมพูชา โดยที่การขออนุญาตนำเข้ายาและเคมีภัณฑ์ อาจใช้เวลานานกว่า 2 ปี ต่อหนึ่งผลิตภัณฑ์

(2) มาตรการห้ามและจำกัดการส่งออก

สินค้าบางรายการถูกห้ามส่งออก ได้แก่ โบราณวัตถุ สารพิษ สารเสพติดประเภทนิโคติน ไม้ซุง (ยกเว้นไม้ที่ตัดจากป่าปลูก แต่ต้องขออนุญาตส่งออก) โลหะและหินมีค่า อาวุธ ถ่านหิน ไม้พิน น้ำมัน และพันธุ์ปลาตามทีระบุในรายการ CITES ซึ่งเป็นพันธุ์ที่ใกล้สูญพันธุ์

สำหรับสินค้าที่เข้าชายฝั่งต้องขออนุญาตส่งออก ได้แก่ ไม้ และผลิตภัณฑ์ไม้จากป่าธรรมชาติ รวมถึงสินค้าเกษตรอื่นๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมปริมาณการส่งออก โดยผู้ส่งออกต้องยื่นใบสมัครขออนุญาตต่อกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง ซึ่งจะให้ข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการพิจารณาปริมาณโควตาการส่งออก โดยผู้ส่งออกที่ได้รับอนุญาตจะได้รับการจัดสรรปริมาณโควตาการส่งออกที่มีอายุ 1 ปี และสามารถต่ออายุได้ โดยเป็นโควตาที่ออกให้แก่ Forest Administration ซึ่งเป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่มีอำนาจส่งออกไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ โดยส่งออกในนามของผู้ส่งออกภาคเอกชน นอกจากนี้ ผู้ส่งออกต้องขออนุญาตการขนส่งจาก Forest Administration เพื่อขนส่งสินค้าไปยังจุดส่งออก ส่วนสินค้าอื่นที่ต้องขออนุญาตส่งออก ได้แก่ ยา และสารเสพติดประเภทนิโคติน โดยขออนุญาตจากกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง

(3) มาตรการส่งเสริมการส่งออก

รัฐบาลกัมพูชาได้รับความช่วยเหลือจากธนาคารโลกในการจัดตั้งกองทุนการเข้าถึงตลาดส่งออก (Export Market Access Fund: EMAF) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือบริษัทกัมพูชาในการเจาะตลาดต่างประเทศ โดยให้ความช่วยเหลือ ทั้งด้านการเงินและทางเทคนิค รวมถึงการให้เงินทุนในการดำเนินกิจกรรมที่กำหนด โดยมีวงเงินไม่เกิน 3 หมื่นเหรียญสหรัฐฯ อาทิ การสำรวจตลาดต่างประเทศ การปรับปรุงสินค้าให้ตรงกับความต้องการของตลาด และการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาสัมพันธ์สินค้าในตลาดต่างประเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีการดำเนินโครงการเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้ากัมพูชา เช่น โครงการพัฒนาโรงงานให้ดีขึ้น (Better Factories Programme) ซึ่งกำหนดให้ทุกโรงงาน โดยเฉพาะโรงงานผลิตเครื่องนุ่งห่ม ที่ต้องการขอใบรับรองการส่งออกจากกระทรวงพาณิชย์กัมพูชา จำเป็นต้องเข้าร่วม โดยจะมีการจัดตั้งระบบการกำกับดูแลสภาพแวดล้อมการทำงานในโรงงานอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ โรงงานที่จดทะเบียนกับกระทรวงพาณิชย์ และเป็นสมาชิกของสมาคมผู้ผลิตเครื่องนุ่งห่มของกัมพูชาเท่านั้น จึงจะสามารถส่งออกได้

นอกจากนี้ กัมพูชายังได้ออกกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zones: SEZs) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มการส่งออกผ่านเขตดังกล่าวที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศและเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ โดยคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษกัมพูชาได้อนุมัติให้มีการจัดตั้ง SEZ แล้ว รวม 22 เขต ส่วนใหญ่อยู่ในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม สิ่งทอ พลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน และอาหารแปรรูป โดยนักลงทุนใน SEZs จะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการลงทุนเทียบเท่ากับนักลงทุนที่ได้รับสิทธิประโยชน์ภายใต้กฎหมายการลงทุนของกัมพูชา อาทิ การยกเว้นภาษีนำเข้าและภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต โดยมีเงื่อนไขเพื่อการส่งออกทั้งหมด

(4) มาตรการการตรวจสอบก่อนนำเข้า

กัมพูชาได้กำหนดระเบียบขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าก่อนการนำเข้า (Pre-shipment Inspection : PSI) ซึ่งดำเนินการโดยบริษัท Societe Generale de Surveillance S.A. หรือ SGS สำหรับสินค้าที่มีมูลค่ามากกว่า 5,000 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งมาตรการดังกล่าวทำให้เกิดความล่าช้าในการนำเข้าสินค้า อย่างไรก็ตาม มีสินค้าบางรายการที่ได้รับยกเว้นการตรวจสอบก่อนการนำเข้า ได้แก่ หินและโลหะมีค่า ศิลปวัตถุ วัตถุระเบิด และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการระเบิด กระสุนดินดำ อาวุธยุทโธปกรณ์ สัตว์มีชีวิต หนังสือพิมพ์ เครื่องใช้ในบ้านและทรัพย์สินส่วนบุคคล รวมถึงยานยนต์ใช้แล้ว พัสตูปากส่งทางไปรษณีย์ หรือสินค้าตัวอย่าง สิ่งของซึ่งรัฐบาลต่างชาติ หรือองค์กรระหว่างประเทศ จัดส่งให้แก่มูลนิธิองค์กรการกุศล และองค์กรเพื่อช่วยเหลือมนุษยชาติ สิ่งของและวัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งนำมาเพื่อใช้ในการภารกิจของคณะทูต สถานทูต กงสุล หรือสถานกงสุล และองค์การสหประชาชาติ รวมถึงตัวแทนขององค์กรในด้านต่างๆ สินค้าทุนทุกประเภทซึ่งได้รับอนุญาตให้นำเข้าโดยยกเว้นภาษีจากสภาเพื่อพัฒนา กัมพูชา (ไม่ว่าสินค้านั้นจะถูกกำหนดให้เสียภาษี หรือไม่ก็ตาม) รวมถึงสินค้าทุกประเภทที่รัฐบาลกำหนดให้นำเข้าโดยไม่ต้องเสียภาษี เช่น ปุ๋ยเคมี อุปกรณ์และเครื่องยนต์ที่ใช้ด้านการเกษตร เครื่องใช้ทางการศึกษาและเครื่องกีฬา ฯลฯ

ทั้งนี้ สำหรับการทำการค้าชายแดน ผ่านจุดผ่อนปรนทางการค้า มีการจำกัดวงเงิน ครั้งละไม่เกิน 500,000 บาท/คน/วัน

(5) มาตรการด้านมาตรฐาน

หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ คือ สถาบันมาตรฐานกัมพูชา (Institute of Standards of Cambodia: ISC) อยู่ภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงาน มีบทบาทหน้าที่ในฐานะเลขานุการของคณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติ (National Standards Council) ในการพัฒนามาตรฐานและการออกใบรับรองมาตรฐานสินค้า ครอบคลุมทั้งสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม ทั้งยังทำหน้าที่เป็น National Enquiry Point (NEP) ของกัมพูชาตามความตกลงขององค์การการค้าโลก ซึ่งปัจจุบัน กัมพูชาได้พัฒนามาตรฐานสินค้า 71 มาตรฐาน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทอาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า และเครื่องมือ โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าทั้งนำเข้าและส่งออก คือ Camcontrol ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงพาณิชย์ แม้ว่าปัจจุบันกัมพูชายังไม่ได้รับการรับรองโดยองค์กรระหว่างประเทศ เช่น ILAC (International Laboratory Accreditation Cooperation) หรือ APLAC (Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation) แต่ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศที่สำคัญ เช่น International Organization for Standardization (ISO) ตั้งแต่ปี 2538, International Electrotechnical Commission (IEC) ในฐานะสมาชิกสมทบ (affiliate member) และสมาชิกในคณะกรรมการด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Consultative Committee on Standards and Quality: ACCSQ)

ทั้งนี้ ในกระบวนการนำเข้าและส่งออก Camcontrol มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้า โดยมีสินค้าที่เข้าข่ายการตรวจสอบก่อนการส่งออก เช่น เครื่องนุ่งห่ม สินค้าเกษตรแปรรูป ข้าว ไม้ และอาหารแปรรูป ส่วนสินค้าที่ต้องตรวจสอบก่อนการนำเข้า เช่น อาหาร เคมีภัณฑ์เพื่อการเกษตร ปิโตรเลียม สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม

(6) มาตรการสุขอนามัยพืชและสัตว์ (Sanitary and phytosanitary measures: SPS)

กฎหมายหลักที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการตรวจสอบและกำกับดูแลกฎระเบียบด้านคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของกัมพูชา คือ The Law on the Management of Quality and Safety of Products and Services ซึ่งถือเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานของ Camcontrol และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านมาตรฐาน ทั้งนี้ บทบาทและหน้าที่หลักของ Camcontrol คือ (1) การตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออกร่วมกับกรมศุลกากร (2) การคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยของสินค้า (3) การออกใบรับรองสินค้าส่งออกเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้า (4) การตรวจสอบความสอดคล้องของสินค้ากับมาตรฐานระหว่างประเทศ (5) การทบทวนด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสินค้าตั้งแต่กระบวนการผลิตจนถึงการนำมาวางจำหน่ายในตลาด (6) การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบสินค้า และ (7) การเป็นเลขานุการของ National Codex Committee และ SPS National Enquiry Point

อย่างไรก็ดี ปัจจุบัน กัมพูชายังไม่มีหน่วยงานเฉพาะที่รับผิดชอบการดำเนินมาตรการ SPS ขณะเดียวกัน ยังมีความบกพร่องด้านโครงสร้างองค์กรที่สำคัญ คือ ความซ้ำซ้อนในการทำงานระหว่างหน่วยงาน ข้อจำกัดด้านศักยภาพของบุคลากรและเงินทุน รวมถึงการขาดกลไกในการตรวจสอบ/กำกับดูแลกระบวนการผลิตและแปรรูปในภาคการผลิต ตลอดจนระบบการออกใบรับรองมาตรฐาน SPS ที่ใช้ผลการทดลองในห้องปฏิบัติการเป็นพื้นฐาน ทำให้สินค้าบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงตลาดส่งออก เช่น ข้าว ซึ่งประเทศผู้นำเข้ากำหนดให้ต้องเป็นข้าวที่เพาะปลูกจาก

พื้นที่ที่ปลอดจากศัตรูพืช (pest-free areas) และปลา ซึ่งกัมพูชาไม่สามารถส่งออกไปยังตลาดสหภาพยุโรป เนื่องจากยังไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของระบบและสภาพแวดล้อมการผลิตด้าน SPS เป็นต้น

เพื่อแก้ไขปัญหาความซ้ำซ้อนการทำงานของหน่วยงาน รัฐบาลกัมพูชาได้จัดตั้งคณะกรรมการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้าน SPS ซึ่งประกอบด้วย กรมศุลกากร Camcontrol กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง กระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงาน กระทรวงการท่องเที่ยว และกระทรวงสุขภาพ เพื่อพิจารณาดำเนินการด้านความปลอดภัยของอาหาร โดยให้มีการแบ่งบทบาทและหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่ชัดเจนขึ้น เช่น กระทรวงเกษตร ป่าไม้ และประมง โดย Department of Animal Health and Production (DAHP) รับผิดชอบด้านการตรวจสอบสุขภาพสัตว์ และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ รวมทั้งการออกใบรับรองสุขภาพสัตว์ตามหลักการขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (Office International des Epizooties: OIE) และใบอนุญาตนำเข้าสินค้าประเภทสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ The General Directorate of Agriculture (GDA) รับผิดชอบการตรวจสอบสินค้านำเข้าและส่งออกประเภทพืชและผลิตภัณฑ์จากพืช และการออกใบรับรองด้านสุขอนามัยพืช Fisheries Administration รับผิดชอบการตรวจสอบและการออกใบรับรองสุขภาพปลา รวมถึงใบอนุญาตนำเข้า/ส่งออกปลาและผลิตภัณฑ์ประมง กระทรวงอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และพลังงาน รับผิดชอบการตรวจสอบสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งครอบคลุมถึงสินค้าอุตสาหกรรมเกษตร และอาหาร เพื่อออกใบรับรองด้านความปลอดภัย

5. นโยบายการลงทุนจากต่างชาติ

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 การขยายตัวของการลงทุนจากต่างชาติเป็นปัจจัยหลักที่สนับสนุนให้กัมพูชามีการพัฒนาประเทศเข้าสู่ระบบตลาด ทั้งยังส่งเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ Council for the Development of Cambodia (CDC) และ Cambodian Investment Board (CIB)

5.1 สิทธิประโยชน์พิเศษด้านการลงทุน

เมื่อปี 2537 รัฐบาลกัมพูชาได้ออกกฎหมายและกฎระเบียบด้านการลงทุน ซึ่งระบุการให้สิทธิประโยชน์พิเศษต่างๆ แก่นักลงทุนต่างชาติ และต่อมา ในปี 2548 ได้มีการทบทวนแก้ไขกฎหมายดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสของการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน ดังนี้

- การยกเว้นภาษีเงินได้ ในช่วงเวลาตามสูตรที่กำหนดโดย CDC
- การยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าทุน เช่น เครื่องจักร อุปกรณ์ ฯลฯ ที่ใช้ในการก่อสร้างธุรกิจ
- การยกเว้นภาษีสำหรับสินค้าส่งออก
- การไม่มีข้อจำกัดในการโอนเงินกำไรจากการลงทุนกลับประเทศ แต่มีภาษีหัก ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 1
- การคืนภาษีเงินได้ที่เก็บจากกำไรที่ได้จากการกลับมาลงทุนใหม่
- การค้ำประกันจากรัฐบาลในการเวนคืนทรัพย์สินจากการลงทุนและการควบคุมราคา
- การกำหนดสัดส่วนของพนักงานต่างชาติ ไม่เกินร้อยละ 10 ของแรงงานทั้งหมด

สำหรับสาขาการลงทุน กัมพูชาเปิดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนได้ทุกสาขา โดยถือหุ้นได้ถึงร้อยละ 100 ยกเว้นสาขาที่ระบุไว้ใน Negative list ซึ่งอยู่แนบท้ายกฎหมายการลงทุน นอกจากนี้ ในเอกสารแนบท้ายดังกล่าว ยังระบุสาขาที่อนุญาตให้ต่างชาติลงทุนแต่ไม่มีการให้สิทธิประโยชน์พิเศษ เช่น การค้าปลีกและค้าส่ง ร้านค้าปลอดภาษี

ธุรกิจบันเทิง (อาทิ ร้านอาหาร บาร์ คาสีโน ฯลฯ) บริการท่องเที่ยว การเงินและแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ
กิจกรรมด้านสื่อสารและข่าว บริการวิชาชีพ การผลิตใบยาสูบและผลิตภัณฑ์ไม้

จากนโยบายการลงทุนที่เปิดกว้างดังกล่าว ทำให้การลงทุนจากต่างชาติในกัมพูชามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงปี 2538-2546 ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนในสาขาการผลิต โดยเฉพาะโรงงานเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากกัมพูชาเป็นประเทศที่ได้รับสิทธิประโยชน์ในการส่งออกโดยไม่มีภาษีนำเข้าไปยังประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐฯ และสหภาพยุโรป ทั้งยังมีความได้เปรียบด้านค่าแรงที่ถูก

5.2 ความตกลงทวิภาคีด้านการลงทุน

ในปัจจุบัน (ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2553) กัมพูชาได้ลงนามความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนกับประเทศ/กลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ รวม 24 ฉบับ เช่น ออสเตรเลีย จีน ไต้หวัน ฮ่องกง ฝรั่งเศส เยอรมนี อินโดนีเซีย คุเวต ญี่ปุ่น ลาว มาเลเซีย เนเธอร์แลนด์ เกาหลีเหนือ กลุ่มโอเปค สาธารณรัฐเกาหลี ไทย สวิตเซอร์แลนด์ และเวียดนาม เป็นต้น อย่างไรก็ตาม กัมพูชายังไม่เคยจัดทำความตกลงว่าด้วยการยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับประเทศใด

5.3 เขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (Industrial Zone)

กัมพูชาได้พัฒนาเขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรม เพื่อรองรับนักลงทุนต่างชาติ ที่สำคัญ ดังนี้

- เขตนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง (Neang Kok, Koh Kong Industrial Estate) เนื้อที่ 339.36 ไร่ ตั้งอยู่ที่ จ. เกาะกง บริเวณบ้านหาดเล็ก จ. ตราด
- เขตนิคมการลงทุนอุตสาหกรรมซอยเซ็ง (Souy Seng, Industrial Investment Estate) เนื้อที่ 136 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่ จ. เกาะกง
- เขตนิคมอุตสาหกรรมปอยเปต (Poipet, Industrial Estate Development) เนื้อที่ 386.30 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ห่างจากปอยเปต 10 กม. บริเวณชายแดนไทยด้าน อ. อรัญประเทศ จ. สระแก้ว
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ เอส เอ็น ซี (S.N.C. Special Economic Zone) เนื้อที่ 108 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่ กรุงพระสีหนุ
- เขตเศรษฐกิจพิเศษกัมปอต (Kampot, Special Economic Zone) เนื้อที่ 145 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ใน จ. กัมปอต
- เขตเศรษฐกิจพิเศษแมนแฮตตัน (Manhattan Special Economic Zone) เนื้อที่ 155 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ใน อ. จันทเรียม จ. สวายเรียง บริเวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม
- เขตการค้าและอุตสาหกรรมเสรีสตีงฮาฟ (Stueng Hav, Free Trade Industrial) เนื้อที่ 191.25 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่ อ. สตีงฮาฟ กรุงพระสีหนุ
- เขตเศรษฐกิจพิเศษสีหนุ (Sihanouk Special Estate) เนื้อที่ 70 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่กรุงพระสีหนุ
- เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมเปญ (Phnom Penh Special Economic Zone : PPSEZ) เนื้อที่ 365 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่ อ. อังสนอล จ. กันดาล

- เขตเศรษฐกิจพิเศษพนมดิน (Phnom Din, Special Economic Zone) เนื้อที่ 57 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่
อ. คีร์วงค์ จ. ตาแก้ว
- เขตเศรษฐกิจพิเศษอังกา มง (Oknha Mong, Special Economic Zone) เนื้อที่ 100 เฮกตาร์
ตั้งอยู่ที่ อ. สเรอัมเบิล จ.เกาะกง
- เขตเศรษฐกิจพิเศษ สเว ทีล (Svay Teal Special Economic Zone) เนื้อที่ 105 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่
จ. สวายเรียง
- เขตเศรษฐกิจพิเศษไทเซง บาเวต (Tai Seng Bavet, Special Economic Zone) เนื้อที่ 99 เฮกตาร์
ตั้งอยู่ที่ อ. จันตรีย จ. สวายเรียง บริเวณชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม
- เขตเศรษฐกิจพิเศษโกลเฟม ปากซัน (Goldfame, Pak Sun Special Economic Zone) เนื้อที่ 80
เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่ อ. ซาอิ่ง จ. กันดาล
- เขตเศรษฐกิจพิเศษทารี (Thary City, Special Economic Zone) เนื้อที่ 133.65 เฮกตาร์ ตั้งอยู่ที่
อ. เมมุด จ. กัมปงจาม

6. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับไทย

6.1 ความตกลงที่สำคัญกับไทย

- 1) ความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี (Joint Commission: JC) ไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 13 ม.ค. 37 มีการประชุมไปแล้ว 8 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 25-26 ธ.ค. 55 ณ กรุงเทพฯ
- 2) ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุน ลงนามเมื่อวันที่ 29 มี.ค. 38
- 3) ความตกลงว่าด้วยการค้า ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และวิชาการไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 20 มิ.ย. 39
- 4) บันทึกความเข้าใจเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 22 พ.ค. 43 ประชุมไปแล้ว 4 ครั้ง ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 21-22 เม.ย. 56 ณ กรุงพนมเปญ
- 5) ความตกลงการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 16 ก.พ. 49
- 6) บันทึกการประชุมการค้าแบบหักับัญชีไทย-กัมพูชา ลงนามเมื่อวันที่ 16 ก.พ. 49

6.2 การค้าไทยกับกัมพูชา

- การค้ารวม ในปี 2556 กัมพูชาเป็นคู่ค้าอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ และสปป.ลาว และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 25 ของไทยในโลก การค้าของไทยกับกัมพูชา ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 3,145 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการ

ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ 44.5 ต่อปี ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2557 (ม.ค.-ส.ค.) การค้ารวมไทย-กัมพูชา มีมูลค่า 3,344.18 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 10.36 โดยไทยเป็นฝ่ายเกินดุลการค้า 2,647.25 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2552	1,658.3	0.58	-22.16	1,580.6	-22.52	77.7	-13.86	1,502.87
2553	2,556.9	0.68	54.19	2,342.1	48.18	214.9	176.51	2,127.19
2554	2,869.1	0.64	12.21	2,693.2	14.99	176.0	-18.11	2,517.20
2555	4,031.7	0.85	40.52	3,778.2	40.29	249.5	41.80	3,532.67
2556	4,611.6	0.96	14.50	4,256.3	12.65	355.3	42.38	3,901.01
2557 (ม.ค.-ต.ค.)	4,182.2	1.09	11.84	3,724.7	7.78	457.5	61.35	3,267.19

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

- การส่งออก ในปี 2556 กัมพูชาเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 6 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 14 ของไทยกับโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การส่งออกของไทยไปกัมพูชามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 2,930 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 42.3 ต่อปี ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2557 (ม.ค.-ต.ค.) ไทยมีการส่งออกไปยังกัมพูชามูลค่า 3,724.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.78

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปกัมพูชา

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2557 (ม.ค.-ต.ค.)	%Δ 57/56
1. น้ำมันสำเร็จรูป	200.0	299.6	448.7	661.9	801.6	620.6	-6.67
2. อัญมณีและเครื่องประดับ	0.3	1.1	19.7	111.0	282.3	371.7	147.37
3. น้ำตาลทราย	174.9	206.3	262.3	324.5	308.5	184.0	-30.65
4. เครื่องดื่ม	79.0	115.5	145.7	200.3	233.4	177.7	-9.88
5. ปูนซีเมนต์	83.8	118.9	105.5	138.4	159.4	162.7	19.20
6. ยานพาหนะอื่นๆ และส่วนประกอบ	17.1	33.0	51.3	68.3	88.5	113.2	58.16
7. เคมีภัณฑ์	74.1	77.3	91.6	125.4	129.2	110.1	0.63
8. เครื่องสำอาง สบู่ ผลิตภัณฑ์รักษาผิว	53.2	80.1	128.1	160.2	169.6	108.8	-24.04
9. เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ	39.2	69.7	78.9	117.7	122.3	104.4	9.56
10. ผลิตภัณฑ์พลาสติก	28.9	43.3	46.2	60.7	90.3	102.2	37.88
รวม 10 รายการ	750.5	1,044.8	1,378.0	1,968.4	2,385.1	2,055.4	7.73
อื่นๆ	830.1	1,297.3	1,315.2	1,809.8	1,871.2	1,669.3	7.85
มูลค่ารวม	1,580.6	2,342.1	2,693.2	3,778.2	4,256.3	3,724.7	7.78

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, %Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

- การนำเข้า ในปี 2556 กัมพูชาเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียนรองจากมาเลเซีย สิงคโปร์อินโดนีเซีย เมียนมาร์ เวียดนาม ฟิลิปปินส์ สเปน.ลาว และเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 46 ของไทยจากทั่วโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การนำเข้าของไทยจากกัมพูชามีมูลค่าเฉลี่ยประมาณปีละ 215 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วง 10 เดือนแรกของปี 2557 (ม.ค.-ต.ค.) ไทยมีการนำเข้าจากกัมพูชามูลค่า 457.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 61.35

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากกัมพูชา

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2557 (ม.ค.-ต.ค.)	% Δ 57/56
1. เครื่องจักรไฟฟ้าและส่วนประกอบ	-	1.1	2.4	18.3	67.1	149.0	212.24
2. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	0.4	1.2	1.2	0.8	60.2	73.4	86.79
3. ลวดและสายเคเบิล	-	-	-	9.4	39.6	57.4	93.64
4. ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งจากผัก ผลไม้	17.2	14.4	31.7	90.2	58.5	57.0	2.08
5. สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	9.5	25.0	38.4	30.3	32.8	38.8	30.86
6. เสื้อผ้าสำเร็จรูป	2.3	5.7	15.0	16.7	14.7	16.5	30.66
7. พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	30.0	47.6	8.8	20.4	26.0	14.8	-26.29
8. ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	0.3	0.1	1.5	1.6	2.7	11.0	424.96
9. รองเท้า	0.1	0.1	0.5	0.8	1.4	4.8	354.25
10. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	6.6	26.6	44.5	24.2	7.9	3.1	-56.12
รวม 10 รายการ	66.4	121.8	145.5	212.7	310.9	425.8	73.94
อื่นๆ	11.3	93.1	30.5	36.8	44.4	31.7	-18.09
มูลค่ารวม	77.7	214.9	176.0	249.5	355.3	457.5	61.35

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

การค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	การค้ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
2550	37,354.2	35,293.3	2,060.9	33,232.5
2551	50,307.4	47,371.8	2,935.6	44,436.2
2552	45,373.6	42,878.7	2,494.9	40,383.8
2553	55,416.4	51,112.5	4,303.9	46,808.6
2554	63,977.4	59,065.3	4,912.1	54,153.2
2555	82,089.1	74,921.5	7,167.6	67,753.9
2556	93,836.3	84,087.9	9,748.4	74,339.5
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	81,862.0	69,992.5	11,869.5	58,122.0

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

สินค้าส่งออกและนำเข้าสำคัญทางชายแดนไทย-กัมพูชา

สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ยานพาหนะอื่นๆ และส่วนประกอบ เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ ยานพาหนะ เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น

สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องรับ-ส่งสัญญาณและอุปกรณ์ติดตั้ง ผักและของปรุงแต่งจากผัก เครื่องจักรกลอื่นๆ และส่วนประกอบ ลวดและสายเคเบิลที่หุ้มฉนวน อะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ มอเตอร์ไฟฟ้า เครื่องกำเนิดไฟฟ้า และส่วนประกอบ เครื่องจักรที่ใช้ในอุตสาหกรรมและส่วนประกอบ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ เป็นต้น

สัดส่วนการค้าชายแดนระหว่างไทย-กัมพูชาต่อการค้าระหว่างประเทศ

ปี	การค้าระหว่างประเทศ (ล้านบาท)	การค้าชายแดน (ล้านบาท)	สัดส่วนการค้าชายแดน (ร้อยละ)
2553	81,135.03	55,416.33	68.30
2554	86,611.74	63,977.38	78.87
2555	124,705.55	82,089.07	65.89
2556	139,563.37	93,836.31	67.24
2557 (ม.ค.-ก.ย.)	112,873.23	81,862.03	72.53

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

6.3 ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าของไทย

- 1) ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ และยังต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศเพื่อบูรณะประเทศ
- 2) ระบบการคมนาคมและสาธารณูปโภคไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้การติดต่อสื่อสารและคมนาคมล่าช้า
- 3) มีการลักลอบทำการค้าผิดกฎหมาย เช่น การนำเข้าอัญมณี ไม้ รถยนต์ที่ถูกลักขโมย และโดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งมีการลักลอบส่งออกมายังไทยโดยตลอด
- 4) กฎระเบียบการค้าไม่แน่นอน มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย เนื่องจากอยู่ในระยะการพัฒนาประเทศ
- 5) สินค้าที่ส่งออกไปกัมพูชา โดยเฉพาะที่ผ่านด่านชายแดน มีการเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมให้กับด่านต่างๆ ในลักษณะที่ผิดกฎหมายจำนวนมาก ทำให้ต้นทุนสินค้าเพิ่มขึ้น
- 6) การใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี อาทิ การตรวจสอบสินค้ำก่อนการนำเข้า ฯลฯ ทำให้ต้นทุนการนำเข้าสินค้าไปยังกัมพูชาสูงขึ้น
- 7) ปัญหาหลักเขตตามแนวชายแดนในบางพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการค้าผ่านทางชายแดน
- 8) กัมพูชายังมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพ
- 9) มีการลอกเลียนและปลอมแปลงเครื่องหมายการค้าและผลิตภัณฑ์

10) ระบบธนาคารพาณิชย์ยังไม่เป็นที่นิยม มีการใช้เงินสดในการค้าทั่วไปค่อนข้างมาก

6.4 การลงทุนของไทยในกัมพูชา

นักลงทุนไทยได้เข้ามาในกัมพูชาตั้งแต่ก่อนเปิดประเทศ (ปี 2535) โดยเริ่มจากการตัดไม้ ทำร้านอาหาร โรงแรม นำสินค้าเข้ามาจำหน่าย และซื้อของเก่า (เศษเหล็ก กระจาด) กลับเข้ามาไทย

ในปี 2555 ไทยเข้าไปลงทุนในกัมพูชาเป็นอันดับ 9 มีมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ปี 2537-55 รวม 306.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองจากมาเลเซีย จีน ไต้หวัน สหรัฐฯ เกาหลีใต้ เวียดนาม ฮองกง และสิงคโปร์ สาขาที่ไทยลงทุนมาก ได้แก่ ธุรกิจโรงแรม อุตสาหกรรมเกษตร โรงสีข้าว ยางพารา เหมืองแร่ เสื้อผ้าสำเร็จรูป และรองเท้า ในปี 2555 มีนักลงทุนไทยได้รับการส่งเสริมการลงทุนรวม 8 โครงการ ได้แก่

(1) บริษัท Crystal Rice (Kampuchea) จำกัด เป็นการลงทุนเพื่อจัดตั้งโรงสีข้าวขนาดใหญ่พร้อมท่าเรือและระบบขนส่งแบบครบวงจรที่จังหวัดกัมปอต โดยเป็นการลงทุนของบริษัท Asia Golden Rice ผู้ส่งออกข้าวอันดับ 2 ของไทยร่วมกับนักลงทุนกัมพูชา (สัดส่วนการลงทุนในโครงการระยะแรกไทยและกัมพูชา 70:30) เงินทุนจดทะเบียน 3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(2) บริษัท Rice Mill Complex จำกัด เป็นการร่วมทุนระหว่างไทยและจีน (สัดส่วน 75:25) เงินทุนจดทะเบียน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(3) โรงงานทำรองเท้าของบริษัท Aerosoft Summit Footwear จำกัด เป็นการร่วมทุนระหว่างไทยและกัมพูชา (สัดส่วน 49:51) เงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(4) โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าบริษัท Trax Apparel (Cambodia) จำกัด เงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(5) โรงงานตัดเย็บเสื้อผ้าบริษัท Scandinavian Textile (Cambodia) เงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(6) โรงงานอุปกรณ์ไฟฟ้าของบริษัท SC Wado Component (Cambodia) จำกัด เงินทุนจดทะเบียน 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(7) อุตสาหกรรมการปลูกและผลิตยางพาราบริษัท Data Rubber (Cambodia) จำกัด เงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

(8) โรงงานแปรรูปมันสำปะหลังบริษัท Power Unity (Cambodia) Investment Co.,Ltd. เป็นการร่วมทุนระหว่างไทยและกัมพูชา (สัดส่วน 49:51) เงินทุนจดทะเบียน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

6.5 ลู่ทางการค้าและการลงทุนของไทยในกัมพูชา

1) สินค้าไทยมีความสามารถในการแข่งขันสูงในตลาดกัมพูชา เนื่องจากความได้เปรียบด้านคุณภาพของสินค้า โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นที่นิยมในตลาดกัมพูชา ทั้งยังมีความสะดวกในการขนส่งสินค้าข้ามพรมแดนผ่านทางการค้าชายแดน

2) เนื่องจากค่าแรงในกัมพูชามีราคาถูกกว่าค่าแรงในไทย จึงเหมาะแก่การลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม รองเท้า อุตสาหกรรมกระดาษ ฯลฯ

3) อุตสาหกรรมก่อสร้างในกัมพูชามีแนวโน้มขยายตัว เนื่องจากประเทศต้องการพัฒนาและปรับปรุงซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้มีความต้องการสินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง รวมถึงเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการก่อสร้าง อย่างต่อเนื่อง

4) กัมพูชาจัดเป็นประเทศพัฒนาน้อยที่สุด (LDC) ซึ่งได้รับสิทธิพิเศษทางศุลกากร (GSP) จากประเทศพัฒนาแล้ว เช่น สหภาพยุโรป สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ในการส่งออกสินค้าประเภทเครื่องนุ่งห่ม โดยไม่มีภาษีนำเข้า จึงเป็นโอกาสในการขยายฐานการลงทุนของไทย เพื่อผลิตและส่งออกไปยังตลาดดังกล่าว

ส่วนบริหารงานทวิภาคี

สำนักอาเซียน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

ธันวาคม 2557

ที่มา : ประมวลข้อมูลจาก

- The Economist Intelligence Unit
- WTO's Trade Policy Review, 2011, Cambodia
- Department of Foreign Affairs and Trade, Australian Government
- The World Fact book, Central Intelligence Agency
- Asia Regional Integration Center, Asian Development Bank
- Bank of Thailand

หมายเหตุ

1. ACCT: Agency for the French-Speaking Community
2. APT: ASEAN Plus Three
3. ARF: ASEAN Regional Forum
4. AsDB: Asian Development Bank
5. ASEAN : Association of Southeast Asian Nations
6. EAS: East Asia Summit
7. FAO: Food and Agriculture Organization
8. G-77: Group of 77

9. IBRD: International Bank for Reconstruction and Development
10. ICAO: International Civil Aviation Organization
11. ICCT: International Criminal Court
12. ICRM: The Institute of Certified Records Managers
13. IDA: International Development Association
14. IFAD: International Fund for Agricultural Development
15. IFC: International Finance Corporation
16. IFRC: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
17. ILO: The International Labour Organization
18. IMF: International Monetary Fund
19. IMO: International Maritime Organization
20. Interpol: International Criminal Police Organization
21. IOC: International Olympic Committee
22. IOM: International Organization for Migration
23. IPU: Inter-Parliamentary Union
24. ISO (subscriber): International Organization for Standardization
25. ITU: International Telecommunication Union
26. MIGA: Multilateral Investment Guarantee Agency
27. NAM: National Association of Manufacturers
28. OIF: International Organization of the French-speaking World
29. OPCW: Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
30. PCA: The Portland Cement Association
31. UN: United Nations
32. UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development
33. UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
34. UNIDO: United Nations Industrial Development Organization
35. UNMIS: United Nations Mission in Sudan
36. UNWTO: World Tourism Organization
37. UPU: Universal Postal Union

38. WCO: World Customs Organization
39. WFTU: World Federation of Trade Unions
40. WHO: World Health Organization
41. WIPO: World Intellectual Property Organization
42. WMO: World Meteorological Organization
43. WTO: World Trade Organization